

VEČERNIK

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

Leto XV.
Štev. 43

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Franciškan. 6, tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3, telefon 280

Maribor, petek 21. februarja 1941

NAROČNINA NA MESEEC
Preleman v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din.
POŠTNI ČPKOVNI RACUN: 11.406

Cena
din 1.—

Dogodki v Egejskem morju

V Berlinu zanikujejo vesti o posredovanju med Italijo in Grčijo — Tri osnovne točke turške zunanje politike — Grčija se bo branila dalje — Angleži so se izkrkali na otoku Lemnosu — Pontonski mostovi na Donavi

Zasedba stratezičnega otoka Lemnosa

CARIGRAD, 21. febr. United Press. Dobro informirani krogi zatrjujejo, da so se angleške čete včeraj izkrkale na stratezičnem grškem otoku Lemnosu, ki je tik pred vodom v Dardanele, od katerih je oddaljen 56 km, okoli 50 km pa od polotoka Kalkidike. Z veliko brzo utrjujejo Angleži otok v pomorsko in zračno oporišče. Otok je primeren za obrambo Dardanel in Soluna, ki je okoli 150 km daleč. Bolgarska meja je oddaljena pri najbližji točki 128 km, romunski petrolejski vreči pa 480 km.

BERLIN, 21. febr. ZPV. Razne tuje agencije so razširile vesti, da išče Nemčija osnovo za kompromisno ureditev italijansko-grškega konflikta in da naj bi bili že v tem smislu storjeni koraki v Atenah. Krožijo celo vesti, da je treba pričakovati neposredna pogajanja med Berlinom in Rimom na eni ter Berlinom in

Atenami na drugi strani. Nemški uradni krogi so zavzeli danes stališče do teh vesti. Odgovorni predstavnik nemškega zunanega ministertva je na današnji konferenci izjavil novinarjem, da vse te vesti ne odgovarjajo stvarnosti. Nemčija ni pokrenila prav nobene akcije glede italijansko-grškega konflikta niti ni storila

kakršnih koli korakov v Atenah. Kar se tiče odnošajev Nemčije do Grčije, so ostali nespremenjeno korektni in tudi ni nobenega razloga, da bi se kakor koli spremenili.

CARIGRAD, 21. febr. Ass. Press. Turški kontrolirani tisk piše, da je bolgarsko-turška pogodba zagotovilo, da se Bolgarija ne bo pridružila osišču ter pomeni za sedaj prepreko za nemško napredovanje skozi Bolgarijo v Grčijo.

ANKARA, 21. febr. Anat. Ag. Ankarski radio je javil včeraj tri osnovne točke turške zunanje politike: 1. zveza z Veliko Britanijo, 2. Balkanska zveza in 3. zveza z Grčijo. Turški listi pravijo, da Turčija nima zvezanih rok s pogodbo z Bolgarijo.

BUDIMPEŠTA, 21. febr. UP. V broderskih krogih zatrjujejo, da je prepovedana vsaka vožnja z ladjami od Železnih vrat naprej proti Črnemu morju, ker se nemška vojska pripravlja na zgradbo pontonskih mostov med Romunijo in Bolgarijo.

CURIH, 21. febr. United Press. Nemci so postavili pontonski most preko Donave med Romunijo in Bolgarijo, vendar se smatra, da gre za sedaj samo za vojaške vaje.

BUKAREŠTA, 21. febr. Stefani. Prevoz blaga in potnikov po Donavi se bo začel 24. t. m. na progi Galac—Turn Severin.

SOFIJA, 21. febr. Reuter. Na intervencijo bolgarskega zunanega ministra dr. Popova je bilo bolgarskemu tisku prepovedano poročati tuje vesti, da se je Turčija odpovedala zavezništvu z Anglijo in prepustila Grčijo usodi.

ATENE, 21. febr. Reuter. Nad Atenami kroži veliko število novih angleških letal znamke »Hurricane«. Angleži zatrjujejo, da se bo Grčija branila tudi proti eventualnemu vdoru iz Bolgarije.

CARIGRAD, 21. febr. United Press. V turških zunanepolitičnih krogih pravijo, da bo bolgarsko-turški sporazum preklican, če bi Nemčija uporabila bolgarsko ozemlje za napad na Grčijo. Angleži v Turčiji mislijo, da bo Turčija napovedala v tem primeru vojno na strani Anglije in Grčije.

Pospešene akcije na vzhodnoafriških bojiščih

Nemška letala so napadla Benghasi — Boji za oazo Kufro — Močan italijanski odpor v Eritreji — Angleške čete so prekoračile Džubo v smeri proti Mogadisciju — Zbiranje abesinskih vstaških čet pri Addis Abebi

ITALIJANSKA POROČILA

NEKJE V ITALIJI, 21. febr. Stefani. Sovražni motorizirani oddelek, ki se je skušal približati oazi Kufri, je bil odbit s protinapadom in prisiljen k umiku z občutnimi izgubami. Naša letala so bombardirala sovražna oporišča, prav tako nemška v severni Afriki. Sestreljenih je bilo pet sovražnih lovskih letal. Neka 8000 tonska ladja in več manjših je bilo zadetih v Sredozemskem morju v strmoglavljenem napadu nemških bombnikov. V Somaliji je sovražnik ob spodnji Džubi ponovil napad, hoteč si izvojevati prehod čez reko. Boji na drugih odsekih imajo le krajevni značaj. Sovražna letala so napadla neko naše oporišče v Eritreji. Obrambne baterije so sestrelile eno, naša letala pa drugo sovražno letalo.

Boji za oazo Kufro

RIM, 21. febr. AP. Vrhovno poveljstvo javlja, da je hiter italijanski protinapad odbil sovražni napad na zelenico Kufro, ki leži okoli 800 km daleč od Sredozemskega morja.

LONDON, 21. febr. Reuter. De Gaulleova radijska postaja Brazzaville v Ekvatorialni Afriki javlja, da so čete svobodnih Francozov pod poveljstvom generala Leclerca napadle italijansko zelenico Kufro v južni Libiji. Pri drugem napadu je bilo zasedeno letališče ter neka pozicija. Zajetega je več vojnega materiala. Boji so se vršili s tanki.

ANGLEŠKA POROČILA

KAHIRA, 21. febr. Reuter. Angleške čete v Italijanski Somaliji so prekoračile reko Džubo in prodirajo dalje proti glavnemu pristanišču Mogadisciju. Italijanska posadka v Megi v južni Abesiniji se je predala južnoafriškim četam. Mega leži 60 km od kenijske meje. V njej je bilo zajetih 600 italijanskih vojakov in večje količine vojnega materiala, več topov in strojin. Južnoafriška letala so napadla Njavelo v Abesiniji ter odvrkla v strmoglavljenem naletu večje količine eksplozivnih bomb na utrdbi, vojaška taborišča, vojašnice in upravna poslopja. Metala so tudi letake s pozivom na Abesince, naj se upro. V Somaliji so angleška letala napadla Geib vzhodno od Džube.

KAHIRA, 21. febr. CBS. V bližini Adis Abebe operirajo abesinske čete, ki štejejo že 15.000 mož. Italijani se bodo najbrž umaknili pred njimi na visoko planoto za mestom ter tam organizirali obrambo. V Eritreji in severni Abesiniji je bilo izvedenih več operacij. Napadene so bile delavnice in transporti pri Desiju. Na letališču v Asmari so letala zadela

več hangarjev in upravnih poslopij. V Libiji so sovražna letala zgodaj jutraj napadla Benghazi, sestrelili smo en bombnik tipa Heinkel III. Več sovražnih bombnikov je bilo v borbi z našimi lovci poškodovanih. Dva Hurricane sta bila v teh bojih izgubljena. Avstralska letala so sestrelila dve nemški letali, skupaj so bili uničeni trije nemški bombniki.

Slabo vreme na albanskem bojišču

Zaradi močnega dežja na albanskem bojišču včeraj ni bilo posebnih dogodkov — Grki poročajo o krajevnih uspehih, in odbitih napadih pri Tepeleniju

NEKJE V ITALIJI, 21. februarja. AA. Poročilo glavnega stana italijanske vojske pravi: A Albaniji nobene posebne važne akcije.

ATENE, 21. febr. At. Ag. Službeno poročilo glavnega poveljstva grške vojske št. 117 javlja, da so Grki v teku včerajšnjega dne zavzeli močne položaje sovražnika in zajeli 200 Italijanov, med njimi nekaj častnikov. Zaplenjena je večja količina avtomatskega orožja in raznovrstnega vojnega materiala. Naša letala so uspešno bombardirala sovražne postojanke in druge vojaške objekte. V letal-

skih bojih v zraku je bilo sestreljenih pet sovražnih letal, eno grško letalo je moralo zasilno pristati, posadka se je rešila. Sovražna letala so bombardirala Prevezo, niso pa povzročila škode. Ljudskih žrtev ni bilo.

ATENE, 21. febr. Reuter. Atenski radio javlja, da so zaradi velikega dežja včerajšnje ofenzivne operacije Grkov deloma bile omejene na ožje sektorje fronte. Prej zasedeni položaji so očiščeni in utrjeni. Sovražnik je utrpel močne izgube na ujetnikih in mrtvih.

ATENE, 21. febr. At. Ag. Grško uradno poročilo: Včeraj so bile zavzete neke utrjene pozicije in ujetih 200 vojakov ter orožje. Odbiti so bili trije protinapadi.

ATENE, 21. febr. CBS. Po grških informacijah so Grki odbili tri večje italijanske protinapade v sektorju pri Tepeleniju. Položaj na bojišču se sicer na tem delu ni bistveno spremenil v zadnjem času. Po poluradnih poročilih je bilo ujetih 300 italijanskih vojakov in zaplenjenega mnogo vojnega materiala. Italijani so imeli v bojih težke žrtve.

Italijani o junaškem odporu v kolonijah

RIM, 21. febr. Stefani. Listi pišejo o visoki morali italijanskega odpora v Eritreji. Obisk abesinskega podkralja vojvode d'Aoste je še bolj podkrepil borco. Tisk poudarja herojsko obrambo Kerena, ki je odbil napad sovražnih motoriziranih enot in močan odpor italijanskih čet v oblasti spodnje Džube v Somaliji. Sovražniku so bile prizadejane velike izgube po italijanskem in nemškem letalstvu. Domači knezi v Vzhodni Afriki izkazujejo Italijanom vso zvestobo in vdanost Rimu. Na italijanskem bojišču so trije italijanski bombniki v bojih z 20 sovražnimi lovci uspeli kljub temu odvreči bombe na Argirokastro. Eno sovražnih letal je s strojnico ranilo italijanskega člana posadke, ki je streljal s strojnico. Kljub temu se je letalu posrečilo, zadeti motor sovraž-

nika, tako da se je sovražno letalo zrušilo v plamenih na zemljo. Vsa italijanska letala so se vrnila.

PRINC BERNHARD PILOT

LONDON, 21. febr. AP. V angleškem letalstvu učijo holandskega princa Bernharda pilotovanje lovskega letala, vendar pa pravijo, da mu njegova tašča, holandska kraljica, ne bo pustila leteti v bojnih poletih.

»ADMIRAL VON SHEER« PRI MADEIRI

NEW YORK, 21. febr. Ass. Press. Kakor se izve, je sodeloval pri razprstitvi angleškega konvoja pri Madeiri nemška 10.000 tonska »žepna križarka«. »Admiral von Sheer«.

EDEN SPET POTUJE

Angleški zunanji minister Eden je s šefom generalnega štaba angleške vojske, sirom Johnom Dillom dospel v Kairo v Egiptu

Poročila z angleško-nemškega bojišča

Nemci poročajo o uspešnih letalskih napadih na vojaške naprave v Angliji in na transportne ladje, Angleži pa o protiakcijah v invazijskih lukah in zaledju

VČERAJSNJE NEMŠKO POROČILO
BERLIN, 21. febr. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča: Neki hitri bojni čoln je potopil v južnem delu Severnega morja dve oboroženi britanski trgovski ladji s skupno 10.000 tonami. Nemška letala so včeraj napadla konvoje severno od Hebridov, kakor tudi ob vzhodni in jugovzhodni obali Anglije, kjer so tako težko poškodovale štiri velike trgovske ladje, da jih lahko smatramo za izgubljene. Pri Harwicku je bil z bombami zažgan en rušilec. Skupine bojnih letal so uspešno napadle letališče v Midlandu, pristaniške naprave na otoku Wight in na Škotskem. Skupine bojnih letal so bombardirale preteklo noč doke v Londonu, Swanseaju, Plymouthu, Chathamu. Težka bomba je padla na neko 2000 tonsko ladjo v bližini Harwicka, neka druga tisočtonska ladja pa je bila zadeta v bližini Cassburyja, pred Orfornesom je bil napaden konvoj in je bila pri tej priliki težko poškodovana tiritisočtonska ladja. Bomba je zadela tudi neki rušilec, na katerem je izbruhnil požar.

BERLIN, 21. febr. DNB. Sedem angleških parnikov s skupno tonažo 33.500 ton je bilo 20. t. m. težko poškodovanih od

letalskih napadov.

VČERAJSNJE ANGLEŠKO POROČILO
LONDON, 21. febr. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Včeraj je bilo delovanje sovražnih letal nad Anglijo malo obsežno. Eno sovražno vodno letalo »Dornier« je bilo sestreljeno. Ugotovljeno je, da so snočni napad na Swansea izvedli predvsem bombniki »Dornier«. V Londonu je bila od ene bombe poškodovana stara stolnica južnolondonske škofije Southwark. Nemški letalci uporabljajo sedaj nove vrste zažigalnih bomb, medtem ko so prejšnje mirno padle in mirno tlele ter prižgale požare, tako da jih je bilo mogoče takoj pogasiti s peskom, sedanje bombe po padcu eksplodirajo, tako da je za gasilce nevarno približati se jim pred eksplozijo. Ognjišče je tudi večje. Angleška gasilska obramba pripravljala sedaj posebne vreče s peskom, ki jih mečejo na tleče bombe iz kakšnega kritja. Letalsko ministrstvo je objavilo tudi nekaj podatkov o letalskih izgubah. Po teh številkah naj bi bili Nemci izgubili 3101 letalo ter nad 7000 izvežbanih letalcev, medtem ko znašajo angleške izgube skupno 851 letal, toda 427 pilotov se je rešilo. V prvih sedmih tednih le-

tošnjega leta so po teh navedbah Nemci izgubili 56 letal, angleške izgube pa znašajo samo štiri stroje.

DANASNJA ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 21. febr. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da so v noči na petek napadli sovražni bombniki južni Wales. Nastalo je več požarov, ki so pa bili kmalu pogašeni. Več škode je na stanovanjskih hišah, večje število ljudi je ranjenih. Na jugu Anglije napad ni povzročil večje materialne škode, tudi ne ljudskih žrtev.

LONDON, 21. febr. Reuter. Admirali-leta javlja, da je pomožna križarka »Cryspin« potopljena.

LONDON, 21. febr. Reuter. Nocoj je bilo napadenih več angleških mest, kjer so nastali požari. Nekaj škode je bilo tudi v Londonu.

LONDON, 21. febr. Reuter. 22 oseb je bilo ubitih in 52 težko ranjenih, ko je bomba padla v bližini neke bolnišnice v Londonu.

LONDON, 21. febr. Reuter. Angleška podmornica »Sea Lion« je potopila ob norveški obali neki parnik.

Eden v Egiptu

KAHIRA, 21. febr. Reuter. Po prihodu Edena in sira Johna Dilla smatrajo, da bosta na licu mesta pregledala vojaško in politično situacijo po uspešnih nilske vojske. Oba odposlanca se bosta posvečevala s poveljniki na Bližnjem vzhodu in poročala angleški vladi.

MUSSOLINI ŽRTVAM V SANTANDRU

MADRID, 21. febr. Stefani. Italijanski poslanik v Madridu je izrazil španski vladi sožalje zaradi katastrofalnega požara v Santandru. Izročil je 100.000 pezov kot Mussolinijev dar za žrtve požara.

DEBATA V AMERISKEM SENATU

WASHINGTON, 21. febr. AP. V senatu je proti pričakovanju nastopil opozicijsko demokratski senator Reynolds, senator Nye pa je novinarjem izjavil, da bodo USA v 30 dneh v vojni, če bo načrt sprejet.

ST. LOUIS, 21. febr. AP. Newyorški župan Fiorello La Guardia je izjavil, da morajo biti vsa ameriška zahodna in vzhodna mesta pripravljena na zračne napade. Župan misli, da je 97% verjetnosti, da ameriška mesta ne bodo napadena iz zraka, vendar pravi, da za ostale 3% ne more sprejeti nobene odgovornosti za svojo meščane.

ROMUNIJA BO MOBILIZIRALA

SOFIJA, 21. febr. AP. Diplomatski krogi zatrjujejo, da je Romunija poklicala okoli 1 milijon mož pod orožje za 15. marec.

FRANCOVA INTERVENCIJA

VICHY, 21. febr. Reuter. Naknadno se je izvedelo, da je general Franco sporočil maršalu Pétainu italijansko prošnjo, da bi se smeli italijanski vojaki iz Tripolitnije umakniti preko francoskega ozemlja. Maršal Pétain prošnji ni ugodil.

Singapore, Tajsko in Holandska Indija

Amerika je na Singaporeu prav tako zainteresirana kakor Velika Britanija

NEW YORK, 21. febr. Reuter. Ameriški tisk piše glede angleških ukrepov v Singapuru, da ne bodo USA trpele nobene agresivne japonske zunanje politike proti jugu Azije. Interesi Zedinjenih držav so tako v gospodarskem, kakor stratežnem pogledu usmerjeni v cilj, da ostane razmerje na jugu Azije pri statusu quo. Amerika je na Singapuru prav tako zainteresirana kakor Velika Britanija.

LONDON, 21. febr. Reuter. Okoli 200 »Lockheedovih« in »Consolidated« bombnikov je odleteo namesto v Anglijo v Singapore. Okoli 40 lovskih letal znam-

Politične obsodbe v Bratislavi

DUNAJ, 21. febr. »Neues Wiener Tagblatt« poroča: Včeraj je bil pred velikim bratislavskim porotnim sodiščem zaključen proces proti štirim slovaškimi politikom in javnim delavcem, ki so svojčas emigrirali v tujino ter so sedaj v Londonu člani dr. Beneševе češkoslovaške vlade. Porota je v odsotnosti obtožencev sodila nekdanjemu čl. poslaniku v Parizu dr. Štefanu Osuskemu, nekdanjemu čl. ministrskemu predsedniku dr. Milanu Hodžu, glavnemu uredniku »Narodnih novin« dr. Pauliny-Toth in ravnatelju slovaškega poročevalskega urada Petru Priedavaku. Imenovani so bili obtoženi rovanjenja proti varnosti in neodvisnosti Slovaške in njene zaveznice Nemčije ter namere,

da hočejo z oboroženo silo obnoviti nekdanjo češkoslovaško državo. Nadalje so bili obtoženi, da so hoteli s svojimi dejanji v tujini škodovati nemški vojski ter izpodkopati nemško-slovaško prijateljstvo. Porota je spoznala obtožence krive ter obsodila dr. Osuskega na dosmrtno ječo, trajno izgubo drž. pravic ter odvzem državljanstva v republikli Slovaški, dr. Milan Hodža je bil obsojen na 18 let ječe in trajno izgubo častnih pravic, dr. Pauliny-Toth na 15 let ječe in izgubo častnih pravic, Peter Priedavak pa na 11 let ječe in izgubo častnih pravic. Mimo tega je bilo vse premoženje obsojencev, v kolikor se nahaja na ozemlju republike Slovaške, zaseženo v državno korist.

Vaje prostovoljcev padalcev v Angliji

LONDON, 21. febr. Kakor poročajo švedski dopisniki iz Londona, vežba Velika Britanija izbrane prostovoljske oddelke za padalce, ki bodo imeli glavno vlogo pri bodoči invaziji na tuja tla. Spuščanje angleških padalcev v Južni Italiji da je bil le nekaj poskus za primer vdora na tuja tla s pomočjo predhodnih padalskih skupin. Izvršili so ga člani prostovoljskega padalskega oddelka, ki so se izvežbali lani.

STOCKHOLM, 21. febr. DNB. Švedski listi prinašajo obširna poročila o vajah angleških prostovoljskih oddelkov-padal-

cev. Doslej so držali Angleži te čete v strogi tajnosti. Vlada je pa zdaj dovolila tujim dopisnikom, da lahko obširneje pišejo o tem. Istočasno naglašajo velik pomen padalcev in navajajo primer, kako so padalci nedavno »ukradli« avtomobil norveškega prestolonaslednika Olafa, ki je prisostvoval vajam.

BERLIN, 21. febr. DNB. »Berliner Borsenzitung« ironizira poročanje Reuterja o angleških padalcih ter pravi, da hoče agencija s tem vltiti strah Nemčiji in Italiji ter imponirati svetu.

Senzacija USA o nemški letalski industriji

MILAN, 21. febr. »Popolo d'Italia« piše, da je Velika Britanija dobila od početka vojne do konca januarja od USA 1861 letal, kar pomeni povprečno 300 letal na mesec. V Washingtonu se medtem nadejajo, da bodo lahko poslali Angle-

žem vsak mesec 400 letal. Komisiji ameriškega senata za pomoč Angliji je pa bilo pred dnevi podano poročilo o letalski proizvodnji v Nemčiji. Po tej vesti proizvaja nemška letalska industrija 4000 letal na mesec. Že lani, trdi list, so nemške letalske tovarne izdelale po 3000 letal na mesec.

JUGOSLOVANSKI POSLANIK KONFERENCA S HULLOM

BUDIMPEŠTA, 21. febr. ZPV. »Nep-szava« javlja, da je v ameriških političnih krogih izzvala veliko pozornost konferenca državnega tajnika Hulla z jugoslovanskim poslanikom. Konferenci je prisostvoval Sumner Welles.

Mariborska napoved: Oblačno in vetrovno vreme s padavinami v presledkih. Včeraj je bila maksimalna temperatura +10,6, danes minimalna +1, opoldne pa +3. Padavin je bilo od sinoči do danes 27,6 mm.

Borza, Curih, 21. februarja. Devize: Beograd 10, Pariz 7,45, London 16,62, Newyork 4,31, Milan 21,70, Berlin 172,50, Sofija 4,25, Budimpešta 85, Bukarešta 2,12%.

Zdrava sila SLOVENSKEGA NARODA

»Koroški Slovenec« je objavil v eni svojih zadnjih številčk članek, v katerem obravnava vprašanje narodne volje in narodnega značaja, prehajajoč potem na vprašanja našega slovenskega naroda in še posebej onega dela, ki živi v Nemčiji. Ugotovitve člankarja so v marsičem zanimive, posebno še zato, ker so napisane na oni strani meje, v drugem vzdušju in drugih razmerah. Zato zaslužijo v polni meri, da se vsaj za trenutek tudi mi pomudimo pri njih.

Slovenski povojni razvoj

»Naš slovenski narod je bil«, pravi člankar, »stoletja kakor Martin Krpan. Služil je cesarju in ga osvobodil stranskega Brdavsca. Potem pa si je zaželel domov in je spet tovoril svojo sol. Bil je slovenski narod kakor hlapec Jernej, ki je služil gospodarju dolgih trideset let, pa je na svoja stara leta moledoval za pravico. Bil je slovenski narod kakor mladenič v ostri šoli, ustrahovan in pokoravan. Ko pa je v Jugoslaviji dozorel za svobodo, so v trenutku padle vse ovire. Slovenski duh se je dvignil v visokem poletu, slovensko srce je vztrepetalo v nepoznani sreči. To je Slovenija v letih po svetovni vojni: kakor roža se je razbohotila in zori umsko, srčno in duhovno. Univerza, akademija znanosti in umetnosti, sodobna književnost, sodobna slovenska odrska in glasbena umetnost, slovenska slika in slovenski kip — vse to in še mnogo več je znak rastoče slovenske kulturne volje, volje za zdravo, volje za silno življenje. V dvajsetletju je slovenski narod nadomestil v kulturni rasti celo stoletje in je svojo individualnost dokazal na najučinkovitejši način.«

Stališče koroških Slovencev

Po tej ugotovitvi pa prehaja člankar na položaj koroškega dela slovenskega naroda in pravi: »Mi koroški Slovenci smo del maternege naroda. Politično smo pa pripadniki Velike Nemčije in smo njeni državljani. Morda se pre malo zavedamo, da se je naš kulturni položaj ob postanku Jugoslavije bistveno spremenil. Naša narodna pravica je sicer prej in slej v rokah večinskega naroda in večinski narod ima možnost, da našo narodno kulturno rast pospešuje ali ovira. Naša narodna slovenska volja pa se hrani in krepi ob silni kulturnosti maternege naroda Slovenije. Naša življenjska sila je del sile vsega slovenskega naroda. Nazorno se na nas izpričuje resnica, da je ves narod eno živo bitje z dušo in telesom. In narod kot živo bitje ima to posebnost, da ga ne more streliti nobena zunanja sila, dokler je sam poln kulturne volje za življenje.«

Bolni tvori na zdravem telesu

Te besede so bile, kakor smo dejali, na pisane na oni strani meje in za Slovence v Nemčiji, toda ali niso potrebne tudi premnogim med nami tu na tej strani, tisti svobodni Slovenji, ki jo člankar povečuje zaradi njenega velikega razvoja? O, tudi tu med nami jih je mnogo, ki se ne zavedajo zadosti splošne življenjske sile sicer malega, zato pa neuničljivo žilavega slovenskega naroda, katerega moč je okrepjena še neločljivo z močjo vse ostale Jugoslavije. In premmogi so naenkrat pozabili na veliki razvoj našega naroda in naše države v teli dvaindvajsetih letih samostojnega državnega življenja, izgubili orientacijo in pričeli begati, pozabljajoč na dragoceno ugotovitev člankarja v »Koroškem Slovincu«, »da naroda ne more streliti nobena zunanja sila, dokler je sam poln volje za življenje«. Ako oni niso polni te volje, ako oni nimajo značaja, menijo da je tudi ves naš narod tak. Toda tudi narod je živo bitje in njegovo močno telo zdravi sproti vse bolne pojave na tem telesu. Ozdravil bo tudi te, ki so samo prehodni in samega njegovega jedra ne dosejajo. Morda niti ni več tako daleč tisti čas, ko bodo bolni tvori odpadli, ko jih bo zdravi slovenski narodni organizem izločil in za vekomaj zavrgel. Tedaj bo stopil naš narod na svojo dokončno pot moške samozavesti in zdravega razvoja na vseh svojih področjih udeleževanja.

Manifestacija tradicionalne politike KDK

Velik odmev imenovanja dr. Ivkovića za podbana Hrvatske — Senator Kosanović o politici SDS, okrepljeni KDK in nje pomenu za Jugoslavijo — Pripombe „Hrvatskega Dnevnika“ s posebnim ozirom na politične prilike v Sloveniji

Novi podban banovine Hrvatske, dr. Ivković je včeraj pred banom dr. Šušbišcem prisegel. Nato je takoj prevzel posle od došednjega podbana dr. Iva Krbeka. Prvak SDS, senator Kosanović je ob tej priliki dejal:

»Imenovanje dr. Svetozarja Ivkovića za podbana Hrvatske je sledilo v duhu hrvatskih tradicij, po katerih je bil Srb nosilec visoke časti podbana. To imenovanje je v interesu politike skladnosti Srbov in Hrvatov v banovini Hrvatski. Vsi, ki so delali proti sporazumu, so hoteli izkoristiti Srbe na Hrvatskem, njih »tradicionalna politika« nas je drago stala. Samostojni demokrati so bili oni, ki so se tej politiki uprli in ki so skupaj s HSS nosili boj za ostvareitev banovine Hrvatske in za nje vzkladitev v vsi državo. Zato je razumljivo, da je za podbana imenovan samostojni Srb. Ta rezentira na Hrvatskem Srbe, ki se zavzemajo za sporazum in iskreno sodelovanje s HSS.

Bili so predlogi, da se za podbana imenuje politično nevtralna osebnost. Jasno pa je, da takšna rešitev ne bi dala onih rezultatov, ki jih pričakujemo. Srbe so na Hrvatskem izkoristili in jim vedno očitali odgovornost za slab razvoj političnih prilik. Zato je treba, da na vrhovih banske oblasti pride do izraza ona politika med Srbi, ki pomeni absolutno skladnost življenja Hrvatov in Srbov. Srbi na Hrvatskem morajo občutiti, da zanje ni nacionalne nevarnosti, nego da bo nacionalni predek in okrepitev banovine Hrvatske prispeval k konsolidaciji vse države.

Takoj po sporazumu med Srbi in Hrvatji so skušali z mnogih strani zanesti negotovost in strah. Le samostojni demokrati so bili, ki so široke stoji Srbov na Hrvatskem pomirjali in ki so razpoloženje kanalizirali v občo korist. Samostojni demokrati so bili strelovod za odvajanje strel, da se ni hiša vnela. Lovgično je, da je foliklar naglašena politika KDK aksiom, na katerem mora počivati banovina Hrvatska, kar sta večkrat naglasila predsednik dr. Maček in podpredsednik inž. Košutić. V duhu te politike je logično, da je podbanosko mesto izpopolnjeno s predstavnikom KDK. Že na prvi seji ministrov KDK pred odhodom v Beograd je inž. Košutić poudaril, da je treba visoko čast podbana dati Srbu samostojne demokratske stranke, ker je to v duhu tradicij KDK. Imenovanje dr. Ivkovića za podbana bo odjeknilo v vseh

slojnih Srbov na Hrvatskem ter bo razbilo zadnje poizkuse, zanesti zmedo med Srbske vrste na Hrvatskem, kar je v interesu vse Jugoslavije.

»Hrvatski Dnevnik« dostavlja ob tej priliki: »Imenovanje dr. Ivkovića za podbana ni prišlo nenadoma. Sledilo je v duhu politike KDK. To imenovanje je ponovna afirmacija koalicije HSS in SDS, ki je tem pomembnejša, ker se javljajo zdaj tako v Srbiji, kakor v Sloveniji živahna strankarska previranja. Razvoj političnega življenja v Sloveniji še ni dobil odrejenih kontur. Inicijativa dr. Kulovca za vzpostavitev strankarskega premirja je izzvala v Sloveniji simpatije, naglasila se je pa došedanja strankarska ozkosrčnost, po kateri se je postopalo proti slovenskim patriotom, ki so pri državnozbornih volitvah glasovali za dr. Mačka. Kakor smo že enkrat naglasili, se pričakuje večje zblizanje med pristaši

dr. Kulovca in konstruktivno opozicijo, ki naj zavzame princip enakopravnosti in narodnega sporazuma kot osnovo obče politike državne zajednice. Kar se pa tiče političnega življenja v Srbiji je bil zapažen sestanek med Cvetkovićem in Aco Stanojevićem. Tuji tisk piše v zvezi s tem o koncentraciji vseh pozitivnih sil v Jugoslaviji, da se poveča delo narodnega sporazuma. Tudi v vrstah demokratov se kaže gibanje temu v prilog.

Imenovanje dr. Ivkovića za podbana je praktično izpričalo skupno politiko SDS in HSS. Nima to nobene analogije z ono v časih Habsburžanov, ki so s prizirno tendenco razdvajali Hrvate in Srbe. Teh tendenc ni manjkalo tudi v Jugoslaviji, vprav zato je pa prišlo do KDK. Na čelu podbanskega mesta je zdaj ugleden predstavnik zagrebske SDS. Temu primeru naj slede tudi drugi kraji.

Svoboda narodov in ne novi cezarizem

Država, ki ni v stanju, braniti se in očuvati, ni država v pravem pomenu te besede. Brez sposobnosti obrambe ni možnosti ne pravic do srečnejšega življenja naroda. Gotovo je, da bo prišel čas preokreta. Stališče naroda in njegovo razpoloženje je znano. To ni le pasivni moralni kapital, je izredno aktivni činitelj v sedanji vojni. Agrarne države so v gotovem pogledu v slabšem položaju v današnji vojni moderne tehnike, tankov in letal, toda ljudski činitelj in moralni moment je v tej vojni morda že važnejši nego v vojnah bajonetov, konjenice in

spopadov prsa ob prsa. V sedanji vojni se tehnika brez človeka ne more premakniti, človek gleda bolj kot kdaj koli prej smrti in najstrašnejšim posledicam tudi za svoje v zaledju v oči. Zato je pa treba v prvi vrsti poglobiti sodelovanje z onimi narodi in državami, ki so proti razširjenju vojne in imajo interes, da se iz sedanje razcepljene Evrope stvori zajednica svobodnih narodov in ne novi cezarizem, ki bi svojim interesom podredil vse ustvarjalne sile drugih držav, piše »Napred«, glasilo univ. prof. Ilića v Beogradu.

Massaua, Asmara in trdnjava Keren

Edina zveza Abesinije z morjem na severovzhod je po cesti iz Adue na Asmaro, od tod pa po železnici v Massauo. Massaua je zdaj moderno mesto s 15.000 prebivalci. Leži na dveh otokih, ki sta povezana z železnico. Novi del mesta je tipična italijanska kolonialna naselbina. Potres 1921 je porušil mnogo lepih poslopij. Pristanišče je bilo obljudeno že v antični dobi in se je imenovalo Sabat. Zadnje rimske razvaline so izginile pred 1900. Mesto se je prvič močno razvilo 1557 pod turškim gospodstvom, prvi pomen je pa dobilo po zasedbi Italije 1885.

Podnebje je v mestu neznosno. Kdor le more, pobegne na eritrejsko visoko planoto v zaledju, kjer je zdrav in čist zrak. Lepa avtomobilska cesta in železnica vodita od obale tja, obe sta mojstrsko delo moderne tehnike. Na razdaljo 62 km so morali tu premagati 2347 m višinske razlike! Kajti, glavno mesto

Eritreje, Asmara, leži 2340 m nad morjem! Cesta in železnica se vijeta v premnogih zavojih navzgor, dokler ne dosežeta v ravni črti planote.

Srednja letna temperatura znaša v Massaui 30, v Asmari le 180 C. Temu odgovarjajo tudi padavine, oblačnost in vnanja slika rastlinskega plašča. Kmalu za Massauo se vleče stepa, ki prehaja dalje v gore v grmičevje, dočim je planota zgoraj podobna rastlinski odedi Sicilije.

Asmara šteje danes 48.000 prebivalcev in ima glede stavb in lege zelo lepo vnanjo sliko. Podnebje je tu bogato dežja in neviht, pa mlo in osvežujoče. V visokem poletju bi človek sodil, da je pomlad. Asmara ima vse pogoje, da postane višinsko letovišče prvega reda v vzhodni Afriki. Pred zasedbo Italijanov je bila tu majhna abesinska vas, novi gospodarji so napravili mnogo.

k Iz jugoslovanskih gledališč

V vsej Jugoslaviji se opaža v zadnjem času naraščanje zanimanja za gledališče in od povzod poročajo, da je obisk pri vseh predstavah vedno večji. To se dogaja celo v Nišu, kjer tamkajšnje gledališče še nima ustaljene tradicije in gledališke publike, kakršno ustvari tradicija. Te dni je bila tam krstna predstava Iličevih »Gostov iz vasi«, ki jih je občinstvo dobro sprejelo. Gledališče vodi mladi srbski književnik Borivoj Stojković. Zelo dobro je obiskovano gledališče v Osijeku. Tamkajšnja drama je vpriporila nedavno »Modro ptico«, delo madžarskega pisatelja Ferencza Herczegza. Beograjska opera je obnovila Konjovićevo opero »Miloševa ženitev«. Opera je bila skomponirana pred 30 leti, leta 1924. pa je bila predelana. Zagrebska opera je pa dosegla lep uspeh z Musorgskega opero »Soročinski sejeme«.

k Iz jugoslovanskega koncertnega življenja

Znani zagrebski Ciril-Metodov zbor je ob priliki desetletnice obstoja priredil v Beogradu pod pokroviteljstvom kneginje Olge izvrstno uspel koncert. Mimo tega je bil te dni v Beogradu koncert Smetaninoga cikla »Moja domovina« ter solistični koncert Ladislava Horvata, člana Beograjske filharmonije, dočim sta v Zagrebu priredili koncert Božica Sarvančajkova in Liga Dorogi.

k Likovne razstave

V Sarajevu je bila nedavno odprta zanimiva razstava del akad. slikarjev Romana Petrovića, Ismeta Mujezinovića, Nice Todorovićeve, Voje Dimitrijevića in Daniela Ozma. Istočasno razstavlja v Beogradu še en muslimanski slikar, Sabahadin Hodžić. Pri otvoritvi je govoril znani muslimanski pisatelj Hamza Humo.

k Predavanje o pesniku Petroviću

Društvo umetniško in akademsko izobraženih žen v Trstu je priredila te dni predavanje o avtorju »Gorskega venca«, črnogorskem pesniku in vladiki Petru Petroviću Njegošu. Predaval je znani prof. Umberto Urbani (Urbanac), prevajalec »Gorskega venca« v italijansko.

Severnozahodno od tod se spušča železnica v globel Ansebe, najbližje večje mesto je Keren, ki leži še 1425 m visoko in šteje 6000 prebivalcev.

DANSKE TORPEDOVŠKE ZA NEMCIJO

Svedski list »Dagens Nyheter« piše o izročitvi 10 danskih torpedovk Nemčiji in pravi: Od minile srede dalje so na krovih danskih torpedovk nemške posadke. Preden so danski mornarji zapustili svoje edince, so ukazali danski častniki v znak žalosti izvesti zastave na pol droga. Danska vlada je izročila ladje s protestom po večkratnem urgiranju. Po dokončni pogodbi so se Nemci zavezali, da bodo uporabili danske torpedovke le za važe in stražo v Baltkem morju. Vesti o odstopitvi danskih podmornic Nemčiji, se tu ne potrjujejo.

Vojna in tujski promet. Tujskoprometni urad v Curihu je izdal statistiko, po kateri je prišlo v mesto 1938 še 328.910 gostov, leta 1939 je njih število naraslo na 415.704, leta 1940 pa padlo na 196.253. Tujcev je dospelo 1938 še 165.458, lani le 24.342. Tujci so beležili v prometu gostov 1938 59,2%, lani le še 12,4% vsega prometa.

USA so zgradile 1. 1918 nad 3 milijone ton ladij. Ta številka je petnajstkrat večja kakor je bilo število ton ameriških ladij nekaj let prej. Zedinjene države so same v enem letu zgradile več ladij, kakor pa jih je Velika Britanija izgubila v poddrugem letu sedanje vojne.

»Die Sirene«, nemški magacin, prinaša članek o protiletalski obrambi. V članku je zanimiva ugotovitev, da se v zakloniških slihi brnenje letal, kakor da bi bila nad glavami zaklonjenec, v resnici pa so nekaj tisoč metrov visoko. List pravi, da je to posledica akustične prevare: brnenje motorjev se v zakloniških zelo poveča.

Gibanje prebivalstva Julijske krajine

Zadnji statistični podatki o gibanju prebivalstva v Julij. krajini kažejo, da je bilo zaradi vpoklicev mladine lani manj porok. Prirodni prirastek je na deželi mnogo večji, kakor v mestih. Posebno se pozna ta razlika v Trstu in okolici. Prve številke pomenijo stanje 1940, druge 1939:

provinca	rojnih	umrlih	poroke
Kvarner	2370	2225	1423 1481 926 884
Gorica	4209	4122	2944 2656 1575 1631
Istra	7054	7044	4160 3822 2455 2734
Trst	6111	5943	4874 4648 3224 3300
Zader	907	862	417 421 161 139

Oaza KUFRA

Čete generala de Gaullea, ki so predle od Cadskega jezera do velike zelenice Kufre, so premerile 960 km poti skozi puščavo. Oaza Kufra leži 800 km južno od Benghasija, tja proti sudanski meji. Odkril jo je 1879 Nemec Gerhard Rohlfs potem, ko je moral premagati nadčloveške napore. Tamošnji Senusijci bi ga bili skoro umorili. Kasneje je prišlo do novih odprav k oazi, nekatere izmed njih so Senusijci pomorili. Leta 1921 sta prispeli v to zelenico, sedež fanatičnih muslimanov, dve ekspediciji, ki sta jo morali kmalu zapustiti. Po drznem in presenetljivem napadu je Kufro, sedež libijskih vstašev, l. 1931 zasedel Graziani. Nad 500 Senusijcev je bežalo skozi puščavo v Egipt, med potjo so pa zaradi žeje pomrli.

Kufro tvori pet oaz v valoviti pokrajini. Oddaljene so po 100 do 200 km druga od druge. Imajo približno 6000 prebivalcev. Na tisoče bujnih datljevih palm, lepi zeleni vrtovi s pomarančami in limonami, figami, mandlji in drugim južnim sadežem dajejo krasno vnanje obeležje zelenja sredi divje puščave. Z modernimi namakalnimi napravami napajajo tudi pšenična in ječmenova polja. Živine ni mnogo, ker je pre malo vode zanjo. V Kufri namreč nikoli ne dežuje in vso vodo morajo črpati iz globokih studencev.

Glavno mesto oaze je nekdanji dvorec Senusijcev El Giof, ki pomeni v arabskem dialektu prav toliko, kot želodec. Tu je močna italijanska trdnjava. Od kar so Angleži zasedli Agedabio in Agheilo ob Veliki Sirti, od koder vodita karavanska in avtomobilska pot v Kufro, je postal položaj te zelenice brezupen. De Gaulleove čete so jo obkrožile in del tudi zasedle.

DEKANOZOV

Sovjetski poslanik v Berlinu in pomočnik ljudskega komisarja za zunanje zadeve

Kultura

Cvijeta Zuzorić in Torquato Tasso

V zgodovinah srbskohrvatskega slovstva je navedena Cvijeta Zuzorić, Dubrovčanka iz 16. stoletja, kot pesnica, ki je pisala srbskohrvatske in italijanske pesmi ter kot umetniško in tudi sicer vsestransko izobražena ženska. Zanimivo pa je, da njenih pesni doslej še ni bilo mogoče najti in zato novejši raziskovalci njenega življenja sploh dvomijo, da bi jih bila kdaj pisala.

Kljub temu ni Cvijeta Zuzorić, katere ime nosi celo beograjski paviljon za razstave likovne umetnosti, prav nič manj zanimiva in mikavna osebnost, o kateri je nastala že cela literatura, bi pa zaslužila predvsem roman večjega obsega, saj je ni opeval nihče manjši kakor veliki italijanski pesnik Torquato Tasso in sonefih in madrigalih, ki jih je odlično znova prevedel sedaj v hrvaščino senior hrvatskih pesnikov Vladimir Nazor. Prav ti Nazorovi prevodi so napotili dr. Josipa Torbarina, da je izdal v Kolu Maticice Hrvatske studijo pod naslovom »Tassovi soneti in madrigali na čast Cvijeti Zuzorić, Dubrovčanki«.

Kako je prišla Cvijeta Zuzorić, na vsak način nenavadna lepota, kakor jo opisujejo vsi spomini in kakor nam jo prikazuje tudi portret M. Murata, obenem pa izredna žena umetniške in splošne izobrazbe, v poezijo slavnega Tassa? Cvijeta, rojena v Dubrovniku v času slavne ljudovlade okoli leta 1552, je prišla že kot dete v Ankonu, kjer je ostala vse do mojitve leta 1570. s Florentincem Bartolomeom Pescionijem. Kmalu po poroki je pa bil Pescioni poslan v Dubrovnik kot konzul Florence in se je z njim vrnila tako v rojstno mesto tudi Cvijeta. Toda okoli leta 1583 je bil Pescioni premeščen v Ankonu in Cvijeta je ostala tam vse do svoje smrti l. 1618. dočim je njen oče umrl že l. 1593. V Tassovih pesmih se omenja Cvijeta kot poročena žena iz Ankona, zato so mogle te pesmi nastati v času med leti 1583, ko se je preselila

v Ankonu, in 1595., ko je Tasso sam umrl.

Starejši raziskovalci so menili, da je bil Tasso sam zaljubljen v lepo Cvijeto, toda novejša raziskovanja, katerim se pridružuje tudi dr. Torbarina, govore za to, da slavni italijanski pesnik teh pesmi ni pisal iz svoje lastne pobude, ampak po naročilu za vodjo bolnišnice sv. Ane v Ferari, plemiča Agostina Mostija. Tasso je pričel namreč leta 1576, kazati znake duševne zmedenosti in je moral biti tri leta pozneje oddan v omenjeni zavod, v katerem je ostal dolgih sedem let. Tam so ga obiskovali prijatelji, knezi in književniki. Dasi duševno razrvan, je napisal v tem času okoli 600 lirskih pesmi in one filozofske dialoge, ki spadajo med najboljše spise tedanje dobe Italije. Dokazano pa je, da je Tasso v tem času pisal često za Mostija pesmi, kadar se je ta zaljubil, kar se je baje često zgodilo. In tako se je zaljubil vetrnjaški plemič tudi v znamenito krasotico Cvijeto Zuzorić, in Tassove, njej posvečene pesmi so bile torej izraz te Mostijeve, ne Tassove ljubezni.

O kaki ljubezni med Tassom in Cvijeto torej ne more biti govora, pravi dr. Torbarina. Ni pa izključeno, da je Tasso Cvijeto vendarle tudi osebno poznal, ker je verjetno, da je na svojih večnih beganjih prispel tudi v Ankonu. Za to govori zlasti neki opis Ankone v pesmi Cvijeti, kakor tudi glosa »Ioda Ancona dove vide... Fiordispina«. Zato govori tudi dejstvo, da je bila Cvijeta prva učena žena tiste dobe ne le v Dubrovniku, ampak tudi v Ankonu in da je zbirala okoli sebe družbo učnjakov in umetnikov. Med njimi je mogel biti tudi Torquato Tasso. Sicer so se pojavili tudi že dvomi, ali so Cvijeti posvečene pesmi res Tassove, toda med tem so bili že docela ovrženi: pesmi je res napisal on.

GOSPODARSKE VESTI

Tehnična in elektrifikacijska dela v Sloveniji

Iz poročila tehničnega oddelka banske uprave je razvidno, da je dolžina vseh državnih cest v banovini 881.933 km ali 8,8% vsega državnega omrežja. Prispevki banovine za popravila banovinskih cest so znašali dosedaj 4000 do 5000 din za 1 km. Banovinskih cestarskih postaj je 702. Za gradnjo cest je bil določen kredit v znesku 2 milijona 550.000 din. Od skupnega banovinskega sklada za javna dela, ki je predviden na 10 milijonov, bodo za cestna dela uporabili 4 milijone. Predvidenih je 30 gradbenih del. Za regulacijska dela je imela banska uprava na razpolago 16.561.000 din. Poleg vodovodnih del (na pr. gradnja vo-

dovoda v Suhi krajini) so obširno poročali tudi o arhitektonskih delih. V novem letu so na programu: adaptacija graščinskega poslopja v Ormožu za sadno in žitno sušilnico, adaptacija ljutomerske opekarne, zgraditev in popravila na raznih stavbah pri kmetijskih šolah, projektiranje stavbe upravnega poslopja celjske bolnišnice ter cevne in kotlarskega omrežja za mariborsko bolnišnico.

Za elektrifikacijo je prispevala lani banovina 1 milijon, prav tako bo tudi v novem preračunskem letu, upoštevati pa je treba podražitev električnega toka za 70 do 80%. Kranjske deželne elektrarne so lani zgradile novih vodov za 62 km

in 20 novih transformatorskih postaj ter povečale krajevno omrežje za 24 km. Elektrificiranih je bilo lani 146 krajev, 22.000 prebivalci. KDE oskrbujejo s tokom 884 kraje v 140 občinah s 320.000 prebivalci. Dohodki KDE so lani narasli od 23 na 26 milijonov din. Oddaja toka je narasla od 25,94 na 32,56 milijonov ur.

V razpravi k poročilu tehničnega in elektrifikacijskega oddelka je sodelovalo 32 govornikov, ki so večinoma obravnavali le lokalna vprašanja, predvsem potrebe regulacij, melioracij, javnih del, gradnje in popravila cest in podobno. Malo daljša je bila debata o elektrifikaciji severovzhodne Slovenije.

Pregled vajeniškega nadaljevalnega šolstva

O vajeniškem šolstvu pri nas je bilo že večkrat govora tudi v javnosti. Zato si oglejmo nekaj števil, ki nam bodo najbolj pojasnile sedanje stanje vajeniškega šolstva.

Splošnih strokovnih nadaljevalnih šol je 38 s 164 razredi, vajencev 3821 in vajenk 1240, skupaj 5061 učencev. Učiteljev poučuje 283 in 19 učiteljic, veroučiteljev 48, mojstrov 34 in 2 mojstrice, skupaj učnega osebja 386. Specialnih strokovnih nadaljevalnih šol je 8 s 60 razredi, 975 učencev in 391 učenk, skupaj 1366. Poučuje 70 učiteljev in 14 učiteljic, 8 veroučiteljev, 11 mojstrov, skupaj 103 osebe. Gremialnih trg, nadaljevalnih šol je 10 s 27 razredi, 363 trg, vajencev in 288 vajenk, skupaj 651. Strokovnih tečajev imamo 34: 32 občin in 11 strokovnih oddelkov, 903 vajencev in 242 vajenk, skupaj 1145. Poučuje pri tečajih 85 učiteljev in 2 učiteljice, 34 veroučiteljev in 3 mojstri, skupaj 124 učnih moči. Celotno imamo 90 šol, 8 šol več kot lani, razredov 294 in lani 7 manj, vajencev 6062 in 2161 vajenk, za 552 vajencev in 319 vajenk več kot lani. Vseh skupaj je letos 8223 učencev, lani pa je bilo 7352 učencev in učenk. Učiteljev je 491, učiteljic 37, veroučiteljev 99, mojstrov 50 in 2 mojstrice. Lani je poučevalo 442 učiteljev in 35 učiteljic, veroučiteljev 79, 45 mojstrov in 4 mojstrice.

Vajenci, ki se učijo obrti 4 leta, so eno leto brez vsake vajeniške šole, ker imajo te šole samo tri razrede. Taki, ki imajo po več razredov srednjih šol, grede kar v II. ali III. razred. Denarna sredstva za te šole so vse premajhna in nestalna. Ponekod so težave celo z učiteljskimi honorarji. Podočeljske vajeniške šole prirejajo igre, veselice in podobno. O težavah učiteljev pri pobiranju prispevkov od vajencev, posebno v današnjih razmerah, bi lahko ti marsikaj povedali. Poglejmo, kako je bilo s prejemki v preteklosti.

Državna podpora za vse nadaljevalne šole v dravski banovini je bila leta 1923-24 314 tisoč 500 din, l. 1924-25 227.500, l. 1925-26 230.000, l. 1927-28 okroglo 300.000 in leta 1928-29 pa 30.000 din. Od leta 1928-29 dalje niso dobile te šole v dravski banovini iz državnih sredstev skupno nikakih podpor več in sta subvencioniranje tega šolstva morali prevzeti oblastni samoupravi, od leta 1930-31 dalje pa banovina. Subvencija oblastnih samouprav za ljubljansko in mariborsko oblast

je znašala skupno 450.000 din. V banovinskem preračunu dravske banovine za leto 1930-31 je znašal kredit podpore obrtnim in trgovskim nadaljevalnim šolam 1.080.000 din. V letu 1931-32 je bilo na razpolago 830.000 din, v letu 1932-33 580.000 din. Od leta 1933-34 in vsa

nadaljnja leta in tudi lansko leto je bilo na razpolago za vajeniške šole 400.000 din.

L. 1931-32 so prejele šole celokupnih podpor za 2.090.191 din, l. 1932-33 pa 1.894.047 din.

Čas zahteva, da se najde tudi v bodoče več sredstev za vajeniško šolstvo, ki mu je treba posvetiti vso pozornost, če naj zadosti svojim nalogam, to je, dvigne slovensko obrt na sodobno višino.

J. B.

Težave bizeljskih vinogradnikov

Lanska letina je bila kaj malo naklonjena bizeljskim vinogradnikom, saj večina ni pridelala vina niti za lastno potrebo. Tudi letošnja luda zima je naredila mnogo škode, posebno v vinogradih, ki niso dovolj zavarovani pred ostro burjo, je zmrznilo precej trti. Prav tako tožijo tudi vinogradniki okrog Krškega in Brežic, da je naredil mraz precej škode na trsuju. Zato je razumljivo, da po-

sebeno revnejše vinogradnike tare skrb, kako si pravočasno preskrbeti modro galico za škropljenje, da njeno pomanjkanje ne bi spet povzročilo slabe letine in škode na trsuju. Pričakujejo, da jim bodo javni činitelji priskočili na pomoč: najpotrebnejšim z brezplačno razdelitvijo, manj prizadetim pa s plačilnimi olajšavami.

g. Konferenca pridelovalcev hmelja je bila v ravnateljstvu za zunanjo trgovino ter je obravnavala vprašanje izvoza našega hmelja. Kmetijsko zbornico je zastopal poslanec Marlin Steblovnik in glavni tajnik dr. Joža Lavrič, Zadrugo hmeljskih trgovcev predsednik Maks Čukala in tajnik Ošek, izvršilni odbor ravnateljstva Nar. banke Ivan Aysenek, celjsko zadrugo pa Mihelčič. Na konferenci so prišli do zaključka, da bo izvoz uspešen.

g. Ohtok bankovcev se je po najnovejšem izkazu Nar. banke od 15. t. m. povečal za 7 na 13.659 milijonov din, zmanjšale so se pa obveznosti na pokaz za 107 na 3896 milijonov. Zlata podlaga je bila 2789,2 milijona, v stvarni vrednosti 4462,8 milijonov din. Devize izven podlage so se zmanjšale za 43,9 na 785,2 milijonov din, menična in lombardna posojila pa nazadovala za 16 na 1696 milijonov din. Eskont bonov za narodno obrambo je višji za 5 ter znaša 7096 milijonov din.

g. Delo križevskih sadjarjev je bilo v preteklem letu, sodeč po poročilih na občnem zboru »Sadjarske podružnice«, precej uspeš-

no. Podružnica je svoj dolg popolnoma likvidirala, izvedla zadržno škropljenje dreve, se udeležila »Prizadovega« tekmovanja, organizirala poučne ekskurzije itd. Na občnem zboru je predaval predsednik Vilko Kolar o sadnih škodljivcih in njih zatiranju. Izvoljen je bil ponovno stari odbor.

g. O pridelovanju krompirja predava po Murskem polju inž. Mastnak iz Ruš. Predavanje ponazarja film. Pridelovanje krompirja je tolike važnosti, ne samo za človeško in živalsko hrano, temveč tudi za industrijo, da bi bil nazoren pouk prav koristen tudi drugje, seveda še v zvezi s preskrbo drugih sredstev, ki naj pripomorejo do boljših rezultatov.

g. Zbirka veterinarskih predpisov. Knjižna založba tiskarne Merkur v Ljubljani je izdala kot LXV. zvezek svoje zbirke »Zakoni in urebe« 68 strani in 8 obrazcev obsegačo, po besedilu iz »Službenega lista« prirejeno knjižico, v kateri so objavljeni pravilnik o živinskih potnih listih pravilnik o odstranjevanju in uničevanju živalskih trupel in odpadkov, pravilnik o cenitvi poginulih in ubitih živali, določbe o preglednikih-laških klavnih, živali in mesa ter nove takske za živalske potne liste. Knjižica stane 18 din.

W. E. BARTHELL:

ŽENA V DŽUNGLI

Eksotični roman iz INDIJE

Z očmi vedno na otroku; držeč ga za roko, je obšla grmovje in stopila na cesto. O, najti samo en most do te zadržte duše!

Molče sta stopili na cesto.

»Tamle je Mirzapur!« je dejala Beata tiho. »Samo malo potrpi, v mestu ti kupim —«

Domislila se je, da nima ničesar. V srčni bolečini je začela blebetati otroku tja v en dan...

»Vse ti bom kupila, kar boš hotela. Samo malo časa še — ne, takoj —«

Razočarano se je obrnila Urda proč. Sledila je željno popotnikom in romarjem, trgovcem in jezdecem na cesti.

Nenadoma si osvobodil roko, pohiti k vozu zelenjave, ki se je majal proti mestu. Iztegnila je roko — in začela beračiti...

Dobrodušen voznik ji vrže banano.

Prepadeno je Beata strmela v dogajanje. Ta otrok, ki tu berači kakor cigan... Kaj vse je morala pretrpeti...

Toda moč! Moč! je mrmrala, in mislila na Mahatmo.

»Zbudila te bom — predramila tvoj spomin!«

In sredi »ste je prižela k sebi rjavo postavo v razcapanem oblačilu, jo polju-

bila na ustnice: »Moj otrok! Moj ljubljeni otrok!«

Potem sta korakali molče druga ob drugi — v ulice Mirzapurja.

ENAJSTO POGAVLJE.

PRED SODNIKOM.

Siv od prahu, mehkih cest in oškropljen z blatom, je drsel velik avto James Wilgarda brez šuma po mirzapurskih ulicah.

Kakor da bi ga ustavila čarobna roka, je obstalo sto konjskih sil v motorju. Nečuten sunek — in šestdesetni avto je stal.

»To tu?« je vprašal raskav glas Američana.

»Yes.« Henry Forrest je skočil iz voza in pomagal izstopiti Wilgardu. Za njim se je pokazal okragli obraz Ghagire Musimwalija in ozko obličje Mawase.

»Le hitro, čakajo nas!«

Sir William Rockney, mirzapurski sodnik, je veličastno stoloval v svojem puritanskem delovnem kabinetu, ko sta vstopila Wilgard in Forrest s svojima spremiljevalcema.

»Celo uro prepozno, Henry!« si je mel koščene roke.

»Oprostite! Pri Benaresu smo imeli majhno nezgodo.«

»Well,« se je sladko-kislo smejal Rock-

ney in ponudil Wilgardu konice prstov. »Ze dobro. — Mister Wilgard, yes? Me veseli. — Žalostno naključje, zelo žalostno. In?«

Ošnil je Ghagiro in Mawaso, ki sta bila vprašujoče obstala pri vratih.

»Moj hišnik —«

»Kot pričča?«

»Yes — In služabnica moje nečakinja —«

Rockney je postal pozoren.

»Ah — Mawasa — poznam, poznam. Z missis Wilgard je prepotovala Indijo. Hrabro dekle, yes.«

Pomignil je slugi, ki je oba služabnika odvedel. »Bonf poklical, kadar bo potrebno.«

»Ali ste —«, je silil v počasnega sodnika James Wilgard.

»Oprostite.« Gladno in z zmerno vju-dnostjo se je Rockney priklonil. »Sedite, prosim. Sem že pri stvari, sir. Hm —«

Pazljivo je proučeval svoje zelo negovane nohte. »S to stvarjo ni nič. Charaman Bhūta je nedolžen in jaz —«

»Nedolžen?« Stari Američan je planil na noge.

»Charaman Bhūta,« je nejevoljno začel sir William svoj stavek znova, ne da bi se oziral na medklic, »je nedolžen in jaz moram njega in vso njegovo družščino zopet izpustiti.«

»Izpustiti?« se je udaril James Wilgard po čelu in začel hoditi po sobi.

»Da,« je nadaljeval sir William. »Zato pa sem začel novo preiskovanje prosja-

čenja, prerokovanja in tatvin —«

DROBE O VEC

n kneginja Olga je predsedovala seji odbora za zimsko pomoč v Belem dvoru, ki so ji prisostvovali vsi člani dvora ter min. predsednik Cvetkovič, podpredsednik dr. Maček, dr. Budisavljevič. Med drugim so odobrili za Slovenijo 350.000 din za zimsko pomoč.

n Iz 4500 vžigalic je sestavil kitaro sedmošolec pirolske gimnazije Andra Mihelkovič v enem letu. Vžigalice so mu nabrali večinoma fantalini po raznih lokalnih, seveda rabljenih. Izdelal je sam tudi kovinske dele kitare. Pravi jo, da ima kitara dober zvok ter je tudi lično izdelana.

n Ne bo običajnih karnevalskih psovlov v Beli Crkvi, katerih se je udeležilo vsako leto mnogo udeležencev ter so se vršile redno že 200 let. Pravijo sicer, da bodo vseeno po hišah in zaprtih prostorih, vendar slovitih cestnih povork ne bo.

n Donava narašča vse zadnje dni. Pri Novem Sadu je narasla že 396 cm nad normalo.

n »Jaz sem tat!« je moral kričati neki vaščan iz okolice Leskovec, ki je ukradel nekaj blaga v petih trgovinah po Leskovcu, kjer so ga vodili zvezanega okrog ter obesili nanj tudi vse pokradeno blago.

n 400 posestnikov je na zatožni klopi v Subotici. Obdolženi so, da niso v predpisanim roku prijavili pšeninih zalog, dajali krive podatke ter večinoma prijavili le polovico zalog.

n Po 19 letni pravdi bo prejel 180.000 din pokojnine ter se precej obrestni zaven, bivši občinski stražnik I. razr. Paja Poljakovič iz Subotice, ki je bil l. 1919, odpuščen iz službe brez disciplinske preiskave ter brez navedbe razlogov. Takrat je vložil tožbo in sedaj je državni svet ugotovil, da z njim niso postopali pravilno. Plačati mu morajo pokojnino od 1. febr. 1919.

n Zrušila se je hiša najrevnejše družine v medmurski vasi Mačkovec pri Čakovcu. To je družina Mikac, ki je brez očeta, mati je bolna in ima polno majhnih otrok. Hiša je že pred 13 leti trpela za radi požara.

n 1500 ljudi bo koloniziranih v Slavonijo iz ivanjiškega okraja v Hrvatskem Zagorju.

n Kolpa je poplavlila okolico Petrinje in 70.000 juter zemlje je pod vodo v Vojvodini in Sremu zaradi podzemne vode.

Radio

Sobota, 22. februarja

Ljubljana: 12. in 13.02 plošče z veselim napevi, 17. otroška ura; 17.30 otroško veselje; 18. igra Ro.; 22.15 Ro.; 20.30 slušna igra; 22.15 Ro. — Beograd: 13. violinski koncert Mirana Viherja; 17.35 vojaška godba; 21. zabavni koncert Ro.; 22. prenos iz kavarne; 22.50 plesna gl. — Zagreb: 17.15 Ro.; 19.10 prenos. — Praga: 19.30 J. Straussova opereta »Tisoč in ena noč«; 21.15 plesna gl.; 22.30 zabavna gl. — Sofija: 12.50, 17., 19.50 in 21. lahka in plesna gl.; 20.30 operetna gl. — Ankara: 20. lahka gl.; 20.45 turška gl.; 23.45 plesna gl. — Anglija I.: 20. večerni spored; 21.15 pisan koncert; 23.15 plesna gl. — Italija I.: 19.30 orkestralni koncert; 20.20 Luigi Chiarappa igra na violončelu; 21. Rimski karneval. — Budimpešta: 15.20 lahka gl.; 18.40 jazz; 22. pisan koncert. — Berlin: 14.15 lahka gl.; 19.15. pisan koncert; 21.15 zabavna gl.; 23.15 lahka glasba.

»Odlično!« zakliče Henry Forrest. »Torej jih imate še v kletki?«

— tatvin, kajti, ti cigani imajo na vesti tri prestopke, od katerih je vsaj eden dokazljiv.«

»Torej bomo našli pri njih Beato — mislim missis Wilgard«, se je popravil Forrest.

»Koga?« je vprašal Rockney, zovoljen nad njegovo naglico.

»Missis Wilgard«, je ponovil Forrest. Sodnik je zmajal z glavo. »Ciganski glavar ne ve ničesar o njej in njenem otroku.«

Stari Američan se je ugriznil v ustnice in požrl krepek odgovor.

»Ali nas zdaj popelješ doli k ciganom?« je vprašal Forrest.

Sir William je zmajal z glavo in pomignil slugi. Hip nato je privedel čuvar v sobo Charaman Bhūto.

Z majhnimi, plahimi koraki se je bližal sodniku.

»Ničesar ne bodo dokazali... v celem Mirzapurju! Mi ubogi ljudje... pošte-ni... z umečnostjo na sarangi...« je v slabi angleščini blebetal vodja ciganov.

Sodnik ga ni poslušal. Narekoval je pi-sarju osebne podatke o Henryju Forreštu in Jamesu Wilgardu. Nato je pozval Ma-

waso, naj stopi naprej.

»Ali ga poznaš?«

»Da, o sahib — Charaman Bhūta je.«

»Odkod?«

»Mem-sahib ga je narisala.«

»Odkod ga pozna mem-sahib?«

»Videla ga je...«

Novice

Prekmurje v luči sodne statistike

Razkosavanje zemlje vzrok mnogih pravnih

Nikjer v Sloveniji ni menda na tako majhnem prostoru stisnjenih toliko problemov kot v Prekmurju. Med vsemi je najvažnejši socialni. Iz tega se je rodilo sezonsko izseljevanje in tudi dolgotrajna pravdanja. Kajti v patriarhalnem gospodarstvu je oče razdelil njivo med 10 dedičev, in vsak je dobil samo toliko brazd, da je lahko šel po svojem, ne pa ljudskemu mejašu. Tisti pa, ki so uvideli, kam vodi takšno razkosavanje, so izročili nedeljeno posestvo enemu, a mu bremenili z velikimi izplačili bratov in sestram kot doto. Ker so bila huda leta, je hotel vsak čimprej imeti svoj delež in tukaj je koren, iz katerega je zraslo pravdarsko Prekmurje.

Zaradi neprestano naraščajočega števila višjih sodb, je dobila Sobota okrožno sodišče, ki je še danes in to kljub takratnim obljubam, še vedno v neprijetnem gradu, kjer ni niti potrebnih zaporov. Kaznjenci so v zaporih okroglega sodišča, kjer je le okrog 30 postelj, a v njih prenočuje skoraj stalno 50 ljudi.

S tem, da je Sobota dobila okrožno sodišče, je bilo prihranjenih mnogo izdatkov. Kajti Goričani in drugi bolj oddaljeni, so morali oditi že en dan prej, nekateri celo dva dni, da so pravočasno prišli v Maribor k razpravi. Tudi mnogo sporov se dokončno, vsaj za eno pokolenje, reši. Kajti zdaj, ko je v Soboti okrožno sodišče, si tisti, ki čuti krivico, upa napraviti priziv. Tako stalno raste število tožb, a te se ne dajo drugače odpraviti, kakor z vzgojo in veliko odkritostrenostjo tistih, ki dajejo nasvete pravdarjem. Lansko leto je bilo na okroglnem sodišču 152 civilnih tožb, od teh je bilo rešenih 71 s sodbami. Kazenskih stvari je bilo 427 in 16 zoper mlajše mladoletnike. Prizivnih stvari je bilo 309, od katerih odpade na prizivne kazenske razprave 119; 109 jih je bilo rešenih brez razprave. Vseh obsojencev je bilo 286 in 195.880 dinarjev denarne globe. Od tega

zneska je bilo plačanih le 26.674 din. Med obsojenci je bil tudi Makovec, prvi na smrt obsojeni, ki je bil pozneje pomiloščen. V kazenskem postopanju je bilo 373 razprav in 3 tiskovne tožbe. Civilnih sodb je bilo 71.

To sliko še dopolnjujeta: soboško in dolnjelendavsko okrajno sodišče. V obeh krajih je le po en civilni sodnik, ki je moral opraviti v Soboti 778 in v Lendavi 637 civilnih pravnih. (Celje z dvema sodnikoma pa 1256). V Soboti je bilo na okrajnem sodišču še 333 malotnih civilnih, 9 meničnih pravnih, 18 prestopkov po starem kaz. zakonu, 712 kazenskih razprav (v Lendavi 535 in 112 preiskav) 26 zoper mlajše mladoletnike,

1882 izvršb (v L. 863), 1019 zapuščinskih stvari, 270 skrbstvenih zadev, 4073 zemljiških vknjižb (v L. 2348) in 268 (v L. 89) kontradiktornih sodb.

Zanimiva je primerjava med posameznimi sodišči, glede civilnih pravnih, v katerih Sobota prekaša vsa ostala provincialna sodišča. Enako tudi v kontradiktornih sodbah, katerih je bilo v Soboti 268, Novo mesto 158, Ptuj 221, Celje 224 in Kranj 228. Prvo mesto za Ljubljano in Ptujem (5441) pripada tudi Soboti z ozirom na zemljiške vknjižbe (4073 — Celje 3650, Novo mesto 3419 in Lendava 2348). Prekmurje je torej kljub vsemu zelo zadolženo, saj to dokazuje 6421 vknjižb.

Kmetijska zbornica in priprava novega ljudskošolskega zakona

Malokaterá ustanova je bila za svoje osnovanje in obstoj tako potrebna kakor Kmetijska zbornica. Razni drugi stanovi so že pred leti imeli svoje zbornice ter je kmetijski stan, ki se žal še lovi vse preveč za drugimi gesli in nevarnostmi, ki mu jih sugerirajo često le zunanje »iskrenje« kmetijski prijatelji, pozno prišel do svoje zbornice. Pričakovali bi, da bi pri izgradnji načrtnega gospodarstva v naši celokupni državi skušala biti vodilna tudi naša Kmetijska zbornica. Imamo iz dneva v dan množično še vitalno važne gospodarske probleme, katerih rešitev pričakuje naš kmet, naš posestnik od zbornice, ki ga obdača s 5 odstotno dkladno na njegove neposredne davke.

Kmetijsko gospodarstvo v tej dobi je pač začetek in precej tudi konec vsega našega bitja in žitja, pri katerem smo navezani le nase. V to smer torej bi se naj v glavnem osredotočila in usmerila vsa delovna sila Kmetijske zbornice. To pa je nemogoče, ako svoje sile in vplive

cepi in troši s prizadevanji, kakor so n. pr. sestava osnutka za novi ljudskošolski zakon. Da se razumemo —: ne odrekamo pravice predstaviteljici večine stanov našega prebivalstva, nasprotno, njih dolžnost je baš pri tem važnem vprašanju sodelovati in sodelovati! Toda zakon, ki bo veljal za vse plasti naroda, naj bi enako potem soustvarjale zbornice obrtnikov, trgovcev itd., torej vseh stanov!

Ob tej priliki ugotavljamo, kako nujno potrebna bi bila Prosvetna zbornica, v čije delokrogu bi v prvi vrsti bilo zastavljanje šolskih zakonov sploh. Ker pa te ni, so dolžni in pristojni predvsem vzgojitelji-učitelji, da izdelajo osnutke šolskih zakonov, ki se potem v vzajemnem razpravljanju z zastopniki staršev itd., torej vseh stanov izoblikujejo tako, da vsestransko odgovarjajo! Tokrat pa je Kmet. zbornica s svojim osnutkom vse postavila pred gotovo dejstvo!

Sedem smrtnih žrtev okuženega mesa

V bugojinskem okraju v vasi Porečju pri Travniku se je odigrala strahovita žalost. Kmet Juko Glavaš je zaklal za svojo množično družino živinčarje, ki je bilo okuženo. Posledice niso izostale. Z kuženim mesom so se zastrupili štirje

člani Glavašev družine, ki so kmalu umrli. Tudi en otrok je podlegel zastrupljenju. Nekaj mesa je daroval Glavaš tudi svojim sorodnikom. Tudi v tej družini sta umrli dve osebi.

e Steklega psa so večeraj dopoldne ujeli v ulici dr. Gregorja Zerjave. Po znački, ki jo je pes imel okoli vratu, je bilo razvidno, da se je priklatil v mesto iz Slivnice pri Celju.

e Baletni večer. Sinoči je bil v mestnem gledališču baletni večer. Nastopil je plesni par ljubljanske opere Erna Moharjeva in Boris Pilato, na klavirju je sodeloval dirigent ljubljanske opere prof. dr. Danilo Svara. Spored, ki je obsegal 11 točk, je bil izvajan umetniško v veliko zadovoljstvo gledalcev, ki niso štedili s priznanjem. Kakor čujemo odideta oba umetnika z istim sporedom na gostovanje v tujino.

e Drevi vsi v gledališče! Ljubljancem uprizorijo Prago dramo v 3 dejanjih »Zaprta vrata«.

e Male oglase oddajte v upravi »Večernika« v Celju. Prešernova ulica 3. Tam se sprejemajo tudi novi naročniki.

e Legija koroških borecev. Krajevna organizacija v Celju vabi svoje člane na izredni občni zbor, ki bo v nedeljo, 2. marca, ob 9. dop. v hotelu »Evropi«.

e Utopljenec, ki so ga pred dnevi potegnili iz Hudinje v Skofji vasi pri Celju, je 21letni delavec Alojz Ploj iz Gornje Voličine pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Njegov sorodnik, ki ga je spoznal po obleki, katero so shranili, je izjavil, da je pokojni že dalje časa kazal znake živčne razkrojenosti in je v takem stanju najbrže izvršil samomor.

e Prijet roparski napadalec. Pred kratkim smo poročali, da je v Vrbeh pri Teharju neznan moški napadel delavko Frančiško Kožuh in ji iztrgal torbico s 600 din gotovine. Storitca so sedaj prijeli v osebi nezaposlenega delavca brez stalnega bivališča, 31letnega Franca Pogelška. Oddali so ga sodišču.

e Ljudsko vsenčlanište. V ponedeljek, 21. t. m., ob 20. bo predaval umetnostni zgodovinar prof. dr. Fran. Sijance iz Celja o temi »Slovenstajersko baročno slikarstvo«. Predavanje bo s skiptičnimi slikami.

WILLY FORST V LJUBLJANI

Slavni nemški filmski igralec in režiser Willy Forst bo v kratkem obiskal v spremstvu skladatelja filmskih popevk Schmit-Gentnerja Beograd, Zagreb in Ljubljano. Prisostvoval bo premieri svojega najnovejšega filma »Kralj operete«. V Ljubljano bo prišel Willy Forst 27. februarja. Nastopil bo tudi v ljubljanskem radiu. Ob tej priliki naj bi tudi mariborski kinopodjetniki skušali dobiti Forstov film »Kralj operete« in povabiti slavnega zvezdnika.

o Odlikovana sta z redom sv. Save 5. stop. meščansko-šolska učitelja Rudolf Godicelj v Zalu in Bogomir Srebre v Brezicah.

o V vrelo vodo je padla na Jesenicah dveletna hčerka železniškega kurjača Ana Hajzinger. Dekletčevo življenje je v resni nevarnosti.

o Guštanjski jeklarji so v mezdnem gibanju. Delavci so po svojih zaupnikih sporočili že januarja vodstvu tovarne svoje zahteve, vendar pa brez odziva. Guštanjska jeklarna spada v koncern Böhlerjevih podjetij v Nemčiji.

o Zalostne koline so imeli letos Bitenčevi na Senovem. Zredili so si težkega, debelega prašiča in vse pripravili za zakol. Ko so pa zjutraj odprli svinjak, je bil ta prazen. Po sledovih domnevajo, da so spretni dolgorostrni ponoči prašiča zaklali in odnesli.

o Prehranjevalni urad v Krškem je pred nekaj dnevi dobil pšenično moko in razdelil trgovcem. Istočasno je Nabavljalna zadruga državnih nameščencev dobila od Saveza 5000 kg enolne pšenične moke za svoje člane.

o Promocija časnikarja dr. Milana Rakočevića. Ščeraj je bila na ljubljanski univerzi promocija našega stanovskega tovariša, dopisnika »Pravde« dr. Milana Rakočevića.

Ljubljana

a Premiera v ljubljanski operi. V sredo večer je bila v opernem gledališču premiera Dvořakove opere »Rusalka«, katero je uglasbil po J. Kvapilovi lirični pravljici. Vloge so bile topol srečno razdeljene, podane res dovršeno tako pevsko kot igralsko, in so bili igralci deležni velikega aplavza. Rusalko je pela odlična V. Heybalova, povodnega moža naš priznani basist J. Beletto in kot princ J. Gostič. V manjših vlogah so se lepo uveljavili T. Laboševa, M. Kogojeva in T. Sladoljev. Orkester je vodil dirigent N. Stritof.

a Na živinskem sejmu je bila kupčija slaba. Prignanih je bilo samo 64 volov, pa še od teh prodanih samo 45. Od zadnjega sejma začetkom tega meseca se je goveja živina spet podražila. Cene volov so se gibale od 9,50 do 11 din za kg žive teže. Od 15 prignanih krav jih je bilo prodanih pet. Cena za klobasice po 5 do 6,50, za boljše krave po 8,50 din. Teleta so zdaj po 13 do 14 din kilogram. Tudi konjska kupčija gre slabo. Od 156 prignanih konj je bilo prodanih samo 3. Prašičev za rejo v tem času prihaja še malo na trg, a ker so zelo dragi, tudi kupecev ni. Zdaj imajo prašiči ceno od 300 do 400 din.

a Zanimiv pojav je vsekakor ta, da odkar so upeljane krušne karte, se je promet v ljubljanskih pekarnah silno zmanjšal. Pekari trdijo, da prodajo zdaj komaj tretjino kruha proti prej. Vzrok bo pač v tem, da ljudje na nakaznice jemljejo rajši moko v trgovinah, ker koruzno moko za kruh lahko dobijo brez nakaznic in ga pečejo doma. Pekari bodo, skučujoč se na to, da jim drugače preti propast, baje predlagati na odločujočih mesih, naj bi se obrok za pšenično moko zmanjšal in naj bi se izdajale nakaznice le za 2 kg pšenične moke, zato pa naj bi bili obroki kruha večji.

Kino v Ljubljani

* KINO SLOGA. Tel. št. 27-30. Veliki pevski kolorirani film »Zaljubljenec« z Jeanetto Mac Donaldovo in Eddyjem Nelsonom.

* KINO MATICA. Tel. št. 22-41. Danes premiera duhovite satirične komedije »Bolniška blagajna«. V gl. vlogi Vlasta Burian.

* KINO UNION. Tel. št. 22-21. »Lažni tat«, sijajna komedija s Hansom Moserjem. (Danes premiera).

Ptuj

p Otroški dišendaj bo na pustni torek ob 14. v Narodnem domu. Čisti dobiček je namenjen za božičnico.

p Muzejsko društvo bo imelo občni zbor v petek, 21. t. m., ob 17. v prostorih mestnega magistrata.

p Poštni avtobus na krožni poti v Haloze in Ptuj zopet redno obratuje.

p Hudo se je poškodovala pri padcu Pracek Marija, kočarjeva žena iz Drnovskega vrha. Zdravi se v ptujski bolnišnici.

BARSKA PLESALKA TOŽI TENIŠKEGA PRVAKA PUNČECA

Barska plesalka Smilja Robnikova je vložila tožbo proti našemu teniskemu prvaku Francu Punčecu. Tožbi je priložila zdravniško spričevalo, iz katerega je razvidno, da jo je nekdo hudo pretepel. Izkazalo se je, da je bila plesalka septembra lani v nekem zagrebškem baru v Punčecevi družbi. Po šampaniziranju sta se pred Punčecem stanovanjem sprla. Prvak našega tenisa jo je takrat v jezi nabil, zaradi česar ga kliče sedaj Smilja k sodišču. Razprava bo, čim se Punčec vrne iz Španije.

o Premeščen je z Jesenic h glavni carinarščici v Baru carinski kontrolor Dušan Mitrovič.

Kino Sloga, Ljubljana, tel. 2730

Predstave dnevno ob 16., 19. in 21. uri.

predvaja za pustne dni od 22. do 25. februarja zabavno študentovsko komedijo

VESELI VAGABUNDI

Film poln zabave, humorja, lepe glasbe in veselih zapletljivosti. V glavni vlogi: RUDI GODDEN, JOHANNES HEESTERS, CAROLA HÖHN IN RUDOLF CARL.

Na pustno soboto, 22. februarja in na pustni torek, 25. februarja ob 21. uri zabaven KABARETNI VEČER s peštrnim programom. Poleg redne filmske predstave nastopijo člani domačega humorističnega kvarteta »PAVLIHA«, ki bodo oskrbeli za res pravo pustno razpoloženje vsega občinstva. Priporočamo nabavo vstopnic že v predprodaji.

Ljubljana se smeje do solz

Lažni tast

MOJA HČI ŽIVI NA DUNAJU
Danes premiera! — Ob 16., 19. in 21. uri.

pri briljantni HANS MOSERJEVI komediji, v kateri je popularni komik sijajen kot se nikdar!

Kino Union, Ljubljana

Telefon 22-21.

Zanimivosti

Aprovizacijske skrbi in težave v Vichyju

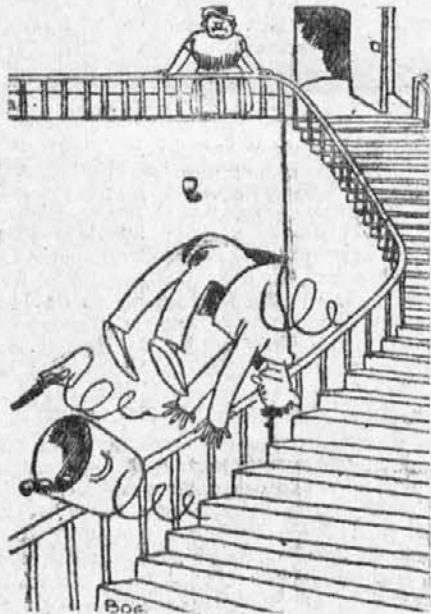
Vsi pričakujejo pomlad in boljše dni

Nekoč je bila moderna tržnica v Vichyju ena izmed najlepših v Franciji. Taka je sicer še dandanes — tako piše švicarsko časopisje — toda prazna je. Dovoz življenjskih potrebščin je čedalje manjši. Tam, kjer je bilo nekoč vsega v izobilju, jedva dobiš najnujnejše. Posebno občutno je pomanjkanje zelenjave, okopanin, stročnic, celo krompirja ni dobiti.

Razmeroma polne pa so še zaloge mesa. Ali kaj to pomaga? Ljudje ne morejo kupovati mesa, kolikor bi ga radi. Tudi meso se prodaja na karte, in sicer na prav majhne količine. Pred vsako mesnico stoji policaj, ki pazljivo nadzira, da bi kateri ljubeznivi mesar gospodinjji le preveč ne odtehtal. Brez kart je dobiti le goveja jetra, kuhane ovčje noge, kot delikatesa pa ovčje možgane. Pred mesnicami se tarejo dolge vrste gospodinj in služkinj.

V prodajalnah surovega masla vlada spet drugačen red. Ljudje čakajo, četudi si ne morejo biti popolnoma svesti, da bodo maslo tudi dobili. Prodajalci masla imajo sicer vedno odprte trgovine, toda kaj često se zgodi, da jim že v zgodnjih jutranjih urah zmanjka zaloge.

Pred tedni je postalo nekam živahneje v oddelkih, kjer prodajajo perutnino. Toda tudi tu so kupci kaj često razočarani. Namesto tolstih in šopanih francoskih kokoši prodajajo »jugoslovanske piščance«. Piščance so zares dobili iz Jugoslavije, in sicer že zaklane. Piščanci so bili prvotno prav čedno rejeni, ker pa so bili v Franciji več tednov na ledu, so postali nekam modri in zdi se, da so radi mraza tudi »shujšali«. Kljub temu pa jih kupci dobesedno razgrabijo.

— Anzek, če boš slučajno priletel kar v klet, mi, prosim, prinesi tudi nekaj kep premoga!

Elizabeta Gürke:

Kristina je točna...

Kristina ne bo nikoli več zamudila sestanka s Karlom. Pred nedavnim se je zadržno odločila, kajti Karl je bil zaradi desetih minut besen in ves iz sebe.

— To je brezobzirnost, Kristina. Tako dolgo te moram vselej čakati... — ji je dejal ob tej priliki. — Če se te netočnosti ne boš odvadila, bom moral storiti izvestne zaključke glede tvojega značaja.

Kristini je njegova pretnja še tri dni zvenela v ušesih. Stala je pred ogledalom in se oblačila. Neprestano je škilila na uro. Saj je šele pol sedmih, zakaj bi se bala?

Ze je pograbila ročno torbico — toda gorje! — z nogo je zadela ob mizo — ta zla usoda! — in na nogavici je popustilo nekoliko petelj. Ne, takale pa zares ne morem na ulico! Nemudoma druge nogavice. Glej ga šmenta, te pa še visijo mokre na vrvi, ker jih je pravkar oprala. Torej iglo in nit. Naglo, naglo!

Kar skočila je s tramvaja. Srce ji je divje utripalo, ko je pridvela do spomenika. Ura na vogalu je kazala četrt čez sedem, Karla ni več bilo. Močno žalostna in s solzami v očeh se je vrnila domov.

Naslednje jutro je dobila pismo: — Zene, ki ni točna, mož ne sme jemati resno. In s tako ženo se ne nameravam poročiti. — Pika. Konec. Vsega konec. Zaskrbljena je nekajkrat prebrala pismo. Pofrtja je jela premišljevat. Nato je vzela papir in pero. — Tvoja odločitev sem vzela na znanje, — je pisala Karlu — Ker pa se morava razčistiti nekatere zadeve, Te prosim za sest-

Včasih se zgodi, da dobite v tržnici samo jabolka in pomaranče ter limone. In tako teče življenje iz dneva v dan. Nekateri dnevi ne dobite ničesar, pa pridejo spet dnevi, ko je skoraj vsega dovolj. Takrat

Trgovec v Vichyju: »Moje dame in gospodje, ostale so samo še luknje v siru!«
(»Marianne«)

gospodinjje in kupci navlijo na tržnico in do zadnjega vse pokupijo, četudi ni popolnoma po francoskem okusu izpred vojne.

Na splošno pa je opaziti, da Vichy pri-

čakuje pomlad in boljše dni. Vsi upajo, da bodo takrat kmetje pričeli nositi v mesto svoje zgodnje pridelke ter boljše založili trg. Trenutno pa se vsakdo zadovolji z onim, kar lahko dobi. Francozi niti

Francoski pisatelj napoveduje ženo bodočnosti

ČE BI ŽENE OSTALE PRI DOMAČEM OGNJIŠČU BI BILA TAKOJ REŠENA GOSPODARSKA IN FINANČNA KRIZA

Znani francoski romanopisec Victor Margueritte je pred nedavnim izdal svoje najnovejše delo z naslovom »Žena bodočnosti«. Zelo zanimiva in aktualna snov je pisana v obliki romana. Ena izmed glavnih junakinj pravi:

»Za vse so žene same krive. Če bi možem uspelo, da bi ženo znova pripeljali za domače ognjišče, bi bilo že jutri konec finančne in gospodarske krize.«

Pisatelj Margueritte si v svojem najnovejšem delu prizadeva, da bi čim nazorneje prikazal tip in podobo žene bo-

Sončni vzhod

Ludvik Kanus je nekoč gledal sliko nekega slikarja, ki pa mu ni bila kdo ve kako všeč. Kimal je z glavo in stal pred sliko, ki je nosila naslov »Sončni vzhod«. Slednjič je Kanus vendar vprašal slikarja, kje je študiral.

— Razume se, da v tujini! — je slikar odgovoril samozavestno.

— Tako, tako, — pravi Kanus. — To je pojasnilo k vaši sliki. V našem kraju namreč še nikoli nisem videl takega sončnega vzhoda!

dočnosti, taka, kakršna bo znabiti jutri ali pa šele čez leta. Po njegovem mnenju žene bodočnosti ne bo več mogoče niti zlepa niti zgrda vrniti k domačemu ognjišču. Sedanja žena se je že do tolike mere živela v poklicno življenje, toliko se je že privadila, da je v službi in sama služi, da se za nobeno ceno ne bo hotela vrniti v mirno družinsko življenje, v katerem bi se morala posvetiti možu in otrokom. Novi, sodobni tip žene bo popolnoma drugačen od tipa prejšnje žene, kajti načela moderne žene so nezdržljiva z načeli žene, ki je voljna biti za domačim ognjiščem.

Komplicirana zadeva.

— Vaš zet je menda potapljač, kajne? Verjetno precej zasluži!

— Zal... tozadevno sedi precej na suhem!

Tobak za analfabete

Angleška vlada se že delj časa zanima trudi, da bi s posebnimi tečajmi nekoliko zatrla analfabetizem (nepismenost) med Hindustanci. Vlada je sicer pripravila nad 1600 analfabetičnih tečajev, ki pa so bili slabo obiskani. Radi tega so hinduisti učitelji, ki dobro poznajo navade svojega ljudstva, priporočili vladi, naj dovoli, da »učenci« med poukom kadijo. Vlada je predlog sprejela ter mu dodala še podoblastilo, naj postrežejo učitelji v tečajih vsem »učencem« z brezplačnim tobakom. Poročilo pravi, da se je poslednji obisk tečajev nepričakovano povečal.

Padalska senzacija v Kaliforniji

V Pasadeni v Kaliforniji je pred dnevi prišlo do resne panike med mestnim prebivalstvom. Nad mesto je namreč priletelo neznano in nenajavljeno letalo. Med kroženjem nad mestom so jeli skakati z letala padalci. Meščani so o tem nemudoma obvestili policijo, ki je s celim štabom stražnikov jela zasledovati padalce na točkah, kjer so sodili, da so morali padalci pristati. Po precej mukotrpnem beganju se je slednjič policiji zares posrečilo zajeti nekaj teh padalcev. Toda ko so stvar natančneje preiskali, je bilo ugotovljeno, da gre za padalce, ki jih je naročila neka univerza, da bi pri padanju skozi zrak lovili v posebne priprave zrak iz posameznih zračnih plasti. Koj nato je bilo prebivalstvu po radiu sporočeno, da ne gre za kake sovražne padalce, ampak padalce z »znanstvenim namenom«.

Anekdota o Napoleonu

Znano je, da je bil francoski cesar Napoleon precej majhne rasti. Radi tega ga mnogi častniki, ki so bili večji in postavniji od njega, niso kdo ve kaj spoštovali in cenili. Omalovažujoče so ga upoštevali celo takrat, ko je napredoval za generala francoske armade. Toda tudi kasneje, ko je že bil francoski cesar, je padla na račun njegove drobne postave marsikatera krepka. Tako se je ob neki priliki neki general hvalil vpricho cesarja svojim oficirjem zaradi svoje močne in visoke postave.

Napoleon, ki je takoj razumel, kam general meri, je rekel:

»General, vi ste zares za glavo višji od mene. Toda če se mi ne boste pokoravali, utegne ta razlika med nama kaj naglo izginiti!«

Denar je kakor golob: prileti, pa spet odleti. — Dostojevski.

Japonski vojaki pričakujejo novo leto

Pivo na krušne karte

KDOR HOČE PITI PIVO, MORA JESTI MANJ KRUHA

Belgija je znana kot dežela, katere prebivalstvo je bilo največji potrošnik piva na svetu. Vojne razmere so globoko posegle tudi v konzum piva, Belgija se je iznenada znašla v strahotnem pomanjkanju ječmena. Zaman so ljudje zahtevali pivo. Kljub temu pa oblasti niso uvedle kart za pivo, pač pa je mogoče dobiti pivo na krušne karte. Kdor torej želi piti

v Belgiji pivo, ta mora pojesti manj kruha. Ker pa znaša tedenska količina kruha na osebo 1575 gramov, seveda ni mogoče dobiti kdo ve koliko piva. Mimo tega pa je še treba omeniti, da je belgijska pivovarniška industrija malone popolnoma ustavila svoje obratovanje ter odpustila okoli 150.000 delavcev.

Maribor

V. Parma: Caričine Amazonke

Razgovor z režiserjem E. Verdonikom

Poleg mariborske drame uživa tudi naša opereta svoj sloves in danes bi si Mariborčani skoraj težko predstavljali gledališče brez operetnih predstav. Mimo našega igralskega ansambla imata za opereto nemalo zaslug vprav kapelnik Herzog in režiser Harastovič, ki je v zadnjih letih z lepimi uspehi režiral do mala vse operete. Kakor je znano, so naši gledališki igralci kakor režiserji preobremenjeni z delom. Zato je vsekakor pravično, da se je gledališka uprava odločila in je podelila režijo Parmovih »Caričinah Amazonk« mlademu, ambicioznejemu igralcu Edu Verdoniku, ki se je z Rasbergerjevo opereto »Zaroka na Jadrinu« tudi kot operetni režiser lepo uveljavil.

Ker je vsaka novost bodisi pri zasedbi z mladimi igralskimi močmi, bodisi pri režiji za gledališče nedvomno koristna, za občinstvo pa zanimiva, sem na skušnjo zaprosil mladega režiserja za kratek razgovor o njegovih stremljenjih pri operetni režiji. Bil je sredi najhujšega dela, kakor je to v gledališču domala ob vsakem času, posebno kadar se približuje premiera. Sredi slovitih »Potemkinove vasi«, kjer se dogaja zadnje dejanje »Caričinah Amazonk«, so pred samim cesarjem Jožefom in carico Katarino poskušali kosaški ples. Ob takih skušnjah je na odru neka posebna vznemirljiva živahnost, ob kateri vsi pozabljajo na utrujenost in pozno nočno uro. Dela je čez glavo. Treba je vaditi z baletom, zborom, statisti, orkestrom, lučjo, dekoracijami, rekviziti itd. itd. Žrtev vsega tega pa so igralci, kapelnik in režiser, ki imajo za seboj že celodnevno skušnjo.

V odmoru me je režiser povabil v svoj ganderobo. Tu sva se lahko za nekaj časa v miru pogovarjala.

— Kakor vidim, te predvsem mika

režija operet?

— Da. In tudi komedije... Sploh dela, ki zahtevajo lahkotnost, igrivost in prešernost.

— Opereta zastavlja režiserju čisto druge probleme kakor recimo drama, kaj ne?

— Nedvomno. V dramu je zgrajeno vse okrog nekega osrednjega stožerja. V opereti tega ni. Tu je več takih stožerjev, okrog katerih je nanizana ves potek odrskega dogajanja. Imaš prozo, pevske točke, balet, različne vloške itd., kar vse naj bi tvorilo nekako celoto. In, vidiš... prav to je težko. Zdi se mi, da je včasih pri operetah mučna ta razbitost. Zato sem se namenil in čisto resno delam na tem, da bi vse te različne in včasih že kar nemogoče operetne prvine združil — kolikor se le da — v neko smiselno in verjetno celoto. Rad bi, da bi bila tudi opereta odrsko in igralsko kvalitetno delo in bi nam kazala tisto veselo, zabavno, igrivo in mično življenje, ki nam včasih tako dobro dé, ko se lahko prav od srca

nasmejemo. Hotel bi, da bi bilo tudi v opereti vse dogajanje kolikor le moči nepotvorjeno in pristno. Nemara se mi je to do neke mere posrečilo. Navadno se je reklo, da je bil uspeh operete tedaj, kadar se je po tako zvanih odhodih po koncu duetov sprožilo v publiko bučno ploskanje. Taki odhodi pa so prisiljeni in docela neutemeljeni. Zato sem jih opustil. Saj ima vendar opereta toliko drugih svojstev, s katerimi lahko zadovoljuje še tako razvajeno občinstvo. Pri opereti je predvsem važno, da se ves potek dejanja, kakor tudi petje in balet, neprisiljeno, lahko in skoraj razposajeno razvija. Dobro je, če je tu pa tam zasoljeno z ironijo ali rahlo satiro...

Medtem je že klical zvonec. Odmora je bilo konec. Spotoma mi je še povedal, da bo tudi v dekoracijah nekaj novega. To pot jih je namreč napravil slikar Josip Ipavc, ki hoče ujeti v dekoracijah občutek atmosfere in čimbolj omejiti občutek kulisa.

-ker

Namen in cilj Pevskega društva „Kolo“

Pred nedavnim so ustanovili nekateri zavedni pevci, ki so prej sodelovali pri drugih narodnih društvih, svoje društvo »Kolo«. Da je bilo to društvo potrebno, dokazuje namen, ki so si ga zastavili člani pevskega zbora. Skoro dnevno prihajajo na društvo vabila iz obmejnih krajev, da bi jih pevski zbor obiskal.

Ker so pa taka gostovanja združena z velikimi izdatki, ki jih prireditelji v revnih obmejnih krajih ne morejo kriti, prireja društvo v soboto v Sokolskem domu prireditve, katere čisti dobiček je poleg pomoči za revne sloje namenjen tudi za pevske nastope zbora ob meji. Da je to delo potrebno in koristno, je

vsakdo uverjen. Program zbora je že nastudiran ter bo zbor v najbližji bodočnosti obiskal predvsem Marenberg, Sv. Lovrenc na Pohorju, Dravograd, Guštanj, Crno, Prevalje in Slovenjgradec. Zbor je pod večšim vodstvom g. prof. U. Vrabca. V zboru sodeluje 40 mož, tako da predstavlja zbor že lepo zborovsko celoto.

Društvo pomaga tudi svojim revnim članom s podporami. Iz vseh teh razlogov vabimo občinstvo, da se jutršnje prireditve društva »Kolo« polnoštevilno udeleži ter s tem doakže, da so mu nameni društva pri srcu s posebnim ozirom na pomen in delo društva.

† KAROL KJUDER

V četrtek, 20. febr. 1941 ob pol 17. je umrl v 52. letu starosti uradnik OUZD v Mariboru g. Kjuder Karel, v Medvedovi ulici 24. Pokojni je služil delavskemu zavarovanju 22 let in je bil pri tuk. uradu najstarejši uradnik te stroke. V službi je bil izredno vesten, dobričina in v vsakem pogledu koncilijanten napram vsem, ki so imeli opravka z njim. Živel je za urad in za družino, katero je neizmerno ljubil. Zapušča ženo z dvema nepreskrbljenima otrokoma. Lahka naj mu bo slovenska zemlja, žalujoči rodbini pa naše sožalje.

RADVANSKO SOKOLSKO RAJANJE

Sokolsko društvo v Radvanju je priredilo v nedeljo svoje tradicionalno pustno rajanje v Gasilskem domu. V nabito polni dvorani se je razvilo prijetno razpoloženje, ki je razvedrilo staro in mlado. V zabavo so bile prirejene razne šaljive točke, godba je neumorno svirala okroglega za ples, pa tudi za jedačo in pijačo je bilo preskrbljeno. Prireditve se je na ta način zaključila v splošno zadovoljstvo vseh navzočih.

V-ir

m. Poročila sta se v mariborski pravoslavni kapeli artilerijski poročnik g. Mane Vrga iz Maribora ter gđe Marija Zorko, gostilničarjeva hčerka iz Peka.

m. V angleškem klubu bo jutri, v soboto, točno ob 8. predavanje.

m. Odlikovan je bil s srebrno svetinjo za požrtvovalno človekoljubno delo predsednik RK v Radvanju, učitelj Ivan Dšura.

Sport

Jugoslovanska zmaga v Ga-Pa

Jugoslovanska hokejska reprezentanca je včeraj igrala na mednarodnem hokejskem turnirju na ledu v Garmisch-Partenkirchenu proti izbranimu moštvo Amsterdama, ki nastopa kot reprezentanca Holandske. Tudi včeraj je nastopilo isto moštvo kakor proti Švicarjem, to je kompletna ljubljanska lirija, ojačena z Zagrebčanom Stipetičem. Igra je potekala ves čas ob premoči našega moštva, ki je šele proti koncu malo popustilo, tako da je nasprotnik uspel doseči dva uspeha. Igra se je končala z rezultatom 4:2 (2:0, 2:0, 0:2), prisostvovalo ji je mnogo občinstva. Naše moštvo je tako absolutno svoje nastope v konkurenci, v domovino se bo vrnilo v ponedeljek.

Razen tekme Jugoslavija — Holandska sta se včeraj odigrali še dve. Madžari so s 6:0 težko porazili sicer dobre Slovake, ki niso mogli ponoviti dobre igre, ki so jo pokazali proti Nemcem, nepričakovano lahko pa so opravili tudi Švedi z Italijani, ki so jih premagali z 10:3.

Danes bodo odigrane zopet tri igre, nastopili bodo pari Holandska-Svica, Italija-Romunija ter Nemčija-Madžarska. Za finalista smatrajo za enkrat Svico in Švedsko, Nemci imajo pred seboj še težko igro z Madžari, ki so precej na boljšem zaradi visoke zmage nad Slovaki.

Pestro življenje „večnega mladeniča“ novinarja Pirca

Pred dnevi si je nadel sedmi življenjski križ nestor mariborskega časnikarstva g. Franjo Pirc. Kdo ga ne pozna, moža s kosačo sivkasto brado, živahnimi očmi in še kar mladeniško hojo? Kdo ne pozna strastnega vegetarijca, velikega ljubitelja živali, zlasti ptic, štajerskega vremenskega preroka, skratka časnikarja starega kova, ki se v vsem nekoliko spozna in ki povsod vtika svoj »novinarski nos«, kakor pravimo?

Žilavost »večnega mladeniča«

Navada je, da deluje časnikar tiho, neopazeno, da dela za druge, skrbi za sloves drugih, na sebe pa čestokrat popolnoma pozabi. V tem primeru pa moram prekršiti to pravilo, ker je naš Pirc preveč popularen in ker se že 40 let udeležuje na časnikarskem polju, kar je za ta nalahke poklic, ki zahteva celega moža jeklenih živcev, res izredno mnogo. Ovdé bi bilo opisovati slavljence Pirca, ker ga pozna menda sleherni Mariborčan, saj se ga spominjate z izprehodov na Kalvariji, kjer je že polovico svojega življenja dnevni gost, spominjate se ga z mariborskih ulic, kjer ga lahko srečate ob vsaki uri s šopom spisov ali nahrbtnikom pod pazduho. Kdor ga vidi takšnega, morda nekoliko zamarnega in rekel bi skoraj čudastih navad, ta pač ne more verjeti, kaj vse se skriva v tem 70 letnem možu, ki je še vedno mladeniško razpoložen. Težko je verjeti tudi resničnemu dejstvu, da g. Pirc še vedno piše zanimive članke iz našega javnega življenja, da še vedno sodeluje pri mnogih mariborskih in ljubljanskih dnevnikih, torej, da je še kljub precejšnji starosti aktiven časnikar.

Od trgovca do časnikarja

Malokdo ve kaj več iz njegovega življenja. Zato mi je dal tovariš g. Pirc na vpogled svoj zanimivi dnevnik z dovoljenjem, da nekaj zanimivejših beležk posnamem za naše čitatelje. Pirc je bil v mladih letih trgovski pomočnik. Iz te dobe je ta-le njegov zapis v dnevniku: »Zahotelo se mi je po popolnoma svobodnem poklicu. In kot takega sem si predstavljal novinarstvo. Hrepenenje po tem poklicu je postalo v meni tako silno, da sem poleg vsake proste minute žrtvoval tudi noči ter prišel z dopisovanjem v časnike. Ni ga bilo srečnejšega na vsem svetu od mene, ko sem zagledal prvič svoj rokopis natisnjen.« Knjalu nato se je slavljence poslovil od trgovskega stanu in postal poklicni novinar.

Pirc — vremenoslovec

G. Pirc pravi, da ima tudi mnogo življenjskih izkušenj. Bil je tudi poročen, in sicer samo — tri dni. Zena ga je zapustila... Bil je tudi v svetovni vojni in bi ga bili zaradi dnevnika ter meteoroloških zapisov skoraj obsodili na smrt kot srbskega špijona. Vprav to ga je napotilo, da se je še bolj poglobil v vremenoslovstvo. Zanimivo je, da po oblačkih

spoznava, kje je bil in kje bo potres, kje bruhajo oziroma bo bruhal vulkan. Rekel bi, da samo »povohac« zrak in že ve, kaj se v njem dogaja.

Od lahkoživca do asketa

Kako živi Pirc? Menda na edinstven način v Mariboru. Živi na podstrešju v Taborski ulici, kjer ima dragocen arhiv svojih zapisov, opazovanj in člankov. Živi od same rastlinske hrane: sadje, sočivje, mleko, kruh in le prebogosto tudi — samo zrak, ker mu razmere ne dopuščajo živeti kot vegetarijcu. Sam pravi, da je bil v mladosti velik prijatelj alkohola, strasten kadilec in ljubitelj lepih žensk, sedaj pa se je odrekel vsemu, ker živi le za pero in svoje ptičke na Kalvariji. In kaj pravi Pirc o smrti? »In vsak novi dan, ko se vsi okoli mene starajo, se počutim vedno mlajšega. Na smrt mislim le tako, da bo to zame le najveselejši dogodek, če bom sploh kdaj moral v sedanjih razmerah naše zemlje umreti. Samo ležem k počitku, da se zjutraj preprosto prebudim.«

Svoj dnevnik končuje Pirc tako-le: »Čeprav delam noč in dan, sem reven kot cerkevna miš. Živim večinoma od zraka, žive vere, zelo redkih dobrih src in dolgov.«

-ig.

PRAKTIČNI UČITELJSKI IZPITI

Pred drž. izpitno komisijo za praktične učiteljske izpite v Mariboru so napravili izpit sledeči učitelji (-ce): Arrigler Bojana, Barbarič Karel, Blagovič Gizela, Černač Darinka, Dereani Jožef, Drole Milena, Gerbič Ljudmila, Gjurja Josipina, Hinterlechner Marjana, Hočevar Vera, Hodnik Josipina, Kocjan Emilija, Košenina Pavla, Košir Gabrijela, Lippai Gabrijela, Mencin Roza, Paglavc Stana, Pegam Adela, Petrovič Živana, Potočnik Frančiška, Ravnikar Danica, Recelj Karolina, Rusjan Evalda, Seršen Rudolf, Sever Ana, Sotlar Erna, Šajina Cvetka, Sinkovec Ana, Štok Ljudmila, Tribnik Majda, Vede Olga, Verbič Frančiška, Vejinlovič Milena, Vučak Stefan, Žunec Oton.

Prihodnji praktični učiteljski izpiti v Mariboru bodo v tem šol. letu še 13. marca in 1. maja 1941.

m. Pri smučanju si je poškodovala nogo v kolenu učiteljica Nada Bernotova iz Vurberga, pri telovadbi pa se je poškodoval na nogi 16 letni dijak Franc Šparl iz Maribora.

Šah

Turnir ljubljanskega šahovskega kluba

Vodilni slovenski klub Ljubljanski šahovski klub, prireja vsako leto v božičnih počitnicah poseben turnir s pospešenim igranjem 40 potez na uro, kar povzroča hiter potek turnirja in prav dramatične borbe. Letos se je turnir zaradi nepredvidenih zaprek in zadržanosti nekoliko zavlekel ter je bil zaključen šele pred nedavnim. Turnirja se je udeleževalo 8 igralcev, med njimi tudi mojster Tone Preinfalk. Posebno je treba povdariti lep Gerziničev uspeh, dočim je inž. Sikošek precej razočaran. Končni izid turnirja je naslednji: 1. m. Tone Preinfalk 6 točk, 2. Gerzinič 5 in pol, 3. prof. I. Gabrovšek 5, V. Slokan 4, dr. Vadnal 3 in pol, inž. Sikošek 2 in pol, Omladič 1 in pol in Poljanšek 0 točk.

S turnirja je naslednja zelo bojovita partija:

181. Damski gambit

Beli: prof. L. Gabrovšek Črni: m. Tone Preinfalk

1. d4, Sf6 2. Sf3, d5 3. e3, c5 4. c4, e6 5. Sc3, Se6 6. a3, a6 (če beli ne vzame na d5, običajno črni izmenja na d4) 7. dxc5, Lxc5 8. b4, La7 9. b5, (za premoč na daminem križu odstopi črnemu pritisk v središču in s tem napad na rohadu), axb5 10. cxb5, Se7 11. Le2, 0-0 12. 0-0, Sg6 13. Db3, e5! 14. Td1,

e4 15. Sd2 (na 15. Sg5 bi bilo poleg Le6 zelo podjetno De7 z grožnjami De5 ali h6), Le6 16. Db1, Dc7 17. Lb2, Se5 18. h3 (ali bi pa moral pozneje oslabiti rohadu z g3), Lb8 19. Sf1, Dc8 20. Dc1, Td8 21. b6! (edina obramba še, da zapre nevarno diagonalno), Lxh3! 22. Sb5, Df5! (preglasilo, ko je črni vendar mogel z Lg4 ohraniti prednost; partija preide sedaj zlasti zaradi tesnega časa v nepreračunljive zaplete) 23. Sc7 (v poštev pride tudi 23. Sg3, Dg5 24. gxh3, h5 itd.), Sf3+ (brez natančne analize je težko reči, da je Lg4 ali Sf4 močnejše) 24. Lxf3, exf3 25. Sg3, Dg4 26. Td4, Se4 27. gxh3, Dg6 (najbolje) 28. Txe4, dxe4 29. Dc4? (beli je prvi žrtve vražje časovne stiske; slabo je tudi 29. Ld4, Ta5 s h5 in Tg5. Bolje bi bilo 29. Dc3, h5! ali 29. Dc5, h6! in boj bi bil še zelo trd), Dxb6 (zapleni važnega kmeta) 30. Dc3, Dg6 31. Sxa8, (ta trdnjava se je 9 potez žrtvovala za višje cilje. Sedaj je bliskovito še sledilo:), Lxg3 32. Dxg7+, Dxg7 33. Lxg7, Kxg7 34. f×g3 (slično končnico bi lahko dosegel beli, če bi v 29. potezi takoj igral Dc3, a z važnim kmetom b6 več; zdaj je seveda položaj brezupen ter tudi 34. Sb6, Lh4 ne pomaga, ker odloči trdnjava na g liniji), Txa8 35. g4, Td8 36. Ta2, Kg6 37. h4, h5 38. g5, Kf5 in beli preda. (Glose m. Tone Preinfalk).

Glavni turnir ČSK

Prvenstvo je že tretjič osvojil Slavko Cijan

V Celju je bil pravkar zaključen glavni turnir Celjskega šah. kluba za letošnje prvenstvo, ki se ga je udeležilo 10 članov. Prvo mesto in s tem klubsko prvenstvo je osvojil z 9 točkami, torej brez poraza, nadarjeni Slavko Cijan. To je že njegova tretja zaporedna zmaga na glav. turnirju ČSK. Letos si je trajno osvojil prehodno darilo, krasen kip »Delo«. Kakor na prejšnjih, tako je tudi na letošnjem turnirju pokazal Cijan, da je v klubu razred zase. Sicer mu je bila boginja Caissa izredno naklonjena, toda tudi brez njene pomoči velja brez pridržka za najboljšega celjskega šahista. Drugo mesto je s 6 in pol točkami zasedel inž. Sajovic, ki je znan kot eden izmed najmočnejših klubovih igralcev. Če bi igral letos nekoliko pazljiveje, bi bilo njegovo mesto še trdnješe. Na tretjem mestu je s 6 točkami prof. J. Grašer, ki je razen v zadnjem kolu igral zelo podjetno. S solidno igro je prof. Tavčar zasedel s 5 in pol točkami četrto mesto, peto in šesto delita M. Fajs in J. Schneider s 5 točkami. O a sta igrala nekam nepodjetno, dasi se Fajs lahko tolaži, da

je odigral najkrajšo partijo turnirja. Evo je: Beli: Mirnik — Črni: Fajs, 1. c4, Sc6 2. Sc3, e5 3. e4, Sf6 4. Se2, Sd4 5. g3??, Sf3+ mat. Sledijo Rupar 3, dr. Čerin 2 in pol, Mirnik 2, Pleterški pol točke. Turnir je vzorno in korektno vodil g. N. Latinovič.

S turnirja je naslednja partija:

180. Damski gambit

Beli: prof. J. Grašer Črni: S. Cijan

1. d4, d5 2. Sf3, Sf6 3. Lg5, Lf5 4. e3, Sbd7 5. Ld3, e6 6. Lxf5, exf5 7. Dd3, g6 8. Db5, Dc8! 9. Lxf6, c6 10. Dd3, Sxf6 11. Sbd2, Lg7 12. c4, 0-0 13. 0-0, Tfe8 14. Tacl, De6 15. Db3, De7 16. h3, Tab8 17. Da4, Ta8 18. Tc3, dxc4 19. Dxc4, Sd5 20. Tb3, Tab8 21. a3, Dd7 22. Tc1, h6 23. Td3, g5 24. b4, g4 25. hxg4, fxg4 26. Se5!, De6 27. Sb3, Lxe5 28. dxe5, Dg6 29. Se5, Txe5 30. Sd7, Te4 31. Dc5, Td8 32. Txd5, cxd5 33. Dxd5, Te6 34. Dxb7, Td6 35. Sc5, Td1+ 36. Txd1, Txd1+ 37. Kh2, g3+ in beli preda, ker sledi v naslednji potezi mat z 38. ... Dh5.

š. Šah. klub Ptuj. V prvem zimskem turnirju je zmagal z 12 točkami Milan Zelenko, sledijo Parazin 11, Čuček z 9 točkami itd.

SAHOVSKO ZIVLJENJE V SLOV. BISTRICI

V zadnjem času je zavladovalo med slovenjebistriškimi šahisti živahnejše šahovsko gibanje ter je pričakovati, da bo v mestu ustanovljen tudi šahovski klub. Pred tedni je bil v hotelu »Beograd« odigran dvokrožni turnir z 10 udeleženci. Rezultat turnirja je naslednji: 1. Maček 13 in pol, 2. Šnuderl 13, 3.—4. Prekoršek in Savrov 12, 5. Mohačič 11, 6. Grahor 8 in pol, 7. Tomažič 8, 8. Rupnik 7, 9. Veldin 3 in 10. Skofca 2 točki. — Turnir je vodil zelo spretno g. Rupnik, potek sam pa je pokazal, da gojijo šahisti prav dober šah, le treninga jim manjka. Posebna zahvala velja hotelirki ge. Kraljevi, ki gre šahistom vsestransko na roko ter jim ljubeznivo pomaga. Šahisti iz Slov. Bistrice vabijo bližnje šah. klube na obisk.

PETEK JE VNDARLE POSTAL MOJSTER

Po dolgem zavlačenju je slednjič le prišlo do srečanja med mojstrom Furlanijem iz Ljubljane in skoraj mojstrom Petkom iz Zagreba. Partijo, ki je bila 12. jan. odigrana v Zagrebu, je dobil Petek ter tako dosegel toliko osporavani naslov šah. mojstra. Tako smo postali bogatejši za enega mojstra.

SLOVENSKA SAHOVSKA ZVEZA

bo imela svoj letni občni zbor v nedeljo 2. marca v Sošanju. Vodstvo zveze želi, da se občnega zbora udeležijo po svojih zastopnikih prav vsi klubi, včlanjeni v zvezi.

š. V Šah. klubu Gaberje je v teku vsakoletni splošni turnir, ki se ga udeležuje 14 igralcev. Po 4. kolu vodijo Golja s 4 in F. Csörgö ter Mirnik s 3 (1) točkami.

š. Šah. klub »Vidmar«, Maribor. V nedeljo 23. t. m. ob 10 v društvenem lokalu letni občni zbor.

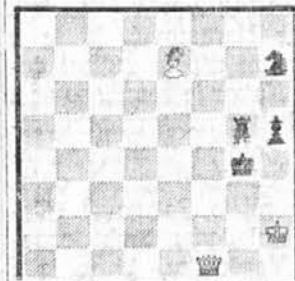
š. V Šah. klubu »Triglav« v Ljubljani je bil pred nedavnim zaključen jubilejni turnir v proslavo 15-letnice kluba. Na dvokrožnem turnirju s 7 udeleženci je zmagal najmlajši klubov član Viktor Skof, ki je dosegel 12 točk, sledijo R. Pavlin 8 in pol, J. Erker 7 in pol, S. Vrhunc 6, K. Starc 4, T. Pograjc 3, J. Gaberc 2 in pol točke.

š. Šah. klub Soštanj. Na nedavnem občnem zboru je bil izvoljen naslednji odbor; predsednik Srečko Robinšček, podpredsednik Tone Rode, tajnik Ivan Scharrer, blaginjak Ivan Movh, gospodar in teh. vodja Mirko Goršič, odbornika Oto Berdnik in Slavko Soln, revizorja J. Veingerl in I. Košič. Klub je letos zaključil deset let plodnega dela ter stopil v drugo desetletje s še povečano ambicijo za delo na šahovskem polju.

š. V Beograjskem šah. klubu je prišlo predtelo nedeljo na občnem zboru do znatnih izprememb. Na čelu kluba je sedaj kot predsednik mojster Bora Tot, poleg drugih sta v odboru še dva mojstra, in sicer Sava Vuković in Svetozar Gligorič.

32. šahovsk oreh

Danes pa nekoliko izven okvira in programa: triptezni problem. Sestavljen ga je znameniti problemski komponist Samuel Loyd, čigar 100-letnica rojstva je bila 30. jan. Loyd se je rodil 30. I. 1841 v Philadelphiji. Ze kot 12-letni fantič je pričel sestavljati šah. probleme in kompozicije. Z 20 leti pa je bil takrat najboljši in genialni komponist, utemeljitelj ameriške problemške šole. Nekatera njegova dela so sijajna, druga spet bizarna do nemožnosti. V spomin na velikega šah. umetnika, ki je umrl 1911 v Newyorku, pa naslednji problem: Beli: Kh2, Df1, Le7. Črni: Kg4, Tg5, Sh7 in kmet na h5. Beli na potezi matira v treh potezih. Menda ne bo težko. Poskusite!

Beli matira v 3 potezih

Rešitev 31. šahovskega oreha

K. A. Kubbel (Beli: Ke1, Th7, Lf8. Črni: Kd8, Ta8, kmet a6). Beli na potezi zmagata: 1. Lc5!, Tc8 (1... Tb8? 2. Th8+, Kc7 3. Ld6+! in črni izgubi trdnjavo in seveda igro) 2. Lb6+, Ke8 3. Lc7, a5 4. Kd1, a4 5. Ke1, a3 6. Kb1, a2+ 7. Ka1 in beli zmagata, ker zaradi prisilne poteze črnemu pade trdnjava. Na 1... Kc8 pa sledi zmaga z 2. La7! na podoben način.

Med 31 poslanimi rešitvami je bilo 20 pravih. Pravilno so rešili: D. Brglez, A. Manfreda, M. Verk, L. Gabrijan, V. Jurančič, B. Sotošek, A. Jakolič, dr. P. Klasič, vsi iz Maribora; J. Schneider, E. Csörgö, S. Jerič, F. Grein, S. Cijan, vsi iz Celja; J. Sašel, L. Zajc, Ljubljana; F. Detiček, Smarje pri Jelšah, Mr. Hočevar, Radeče; V. Kočan, Mežica; Dr. D. Senčar, Prevalje; J. Jordan, Sv. Jurij ob Ščavnici. Zrebel je določil nagrado — roman K. Meška »Kam plovemo« — mr. S. Hočevar, Radeče pri Zid. mostu.

Kupon za šahovsko nagrado
»Večernik«, 21. februarja 1941

MALI OGLASI

do 20 besed stanejo z davkom vred 15.— din. Vsaka nadaljnja beseda 1.— din. Kdor išče službo, plača za tak oglas namesto 15.— din samo 12.— din. Mali oglasi za ženitve, dopise, posest, trgovsko in obrtno reklamo na stanejo namesto 15.— din 20.— din. Vsaka nadaljnja beseda v teh oglasih stane 2.— din. Za pismene odgovore glede naslovov v malih oglasih znaša posebna pristojbina 3.— din, kateri znesek je treba orložit v znakah. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu. Pri pisanih naročilih se lahko plača v znakah. Za vse male oglase, če so debelo tiskani, velja dvojnja tarifa.

SOBO IŠČE

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 7 din

Za dijaka šestošolca iščem **STANOVANJE** s hrano. Lipovšek, Vetrinjska ul. 18-I 23046-9

OBRT - TRGOVINA

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

Prijavite naročilo na **MODRO GALICO** Kmetijski družbi, Maribor-Melle, tel. 20-83. 22809-13

Veliko kovinasto **NAPISNO TABLO** vredno 800 din, prodam za 200 din. Naslov v oglasnem oddelku »Večernika«. 23047-13

Širite „Večernik“!

POSEST	VOZILA
do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din	do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Majhen **BRIVSKI SALON** se poceni prodaja. Vprašati: Dimc, Kamnica. 23063-11

OTROŠKI VOZIČEK globok, naprodaj. Aleksandrova c. 49, na dvorišču 23049-22

HRAPAVE IN RDEČKASTE ROKE POSTANEJO Z UPORABO PERMA KREME GLADKE IN LEPO BELE KANČ

KAM, KJE?

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

GASILSKA ČETA DEVICA MARIJA BREZJE

privedi v soboto, dne 22. t. m. zvečer v gostilni Lešnik pustno zabavo. 23045-1

VAJENCI-(KE)

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Iščem takoj **FRIZERSKO UČENKO** Frizerski salon »Krista«, Cefova ul. 1, pri »Union kinu«. 23039-4

STANOVANJE IŠČE

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Iščem **DVOSOBNO STANOVANJE** v centru mesta Maribora. Pontudbe na ogl. oddelku »Večernika« pod »Dvosobno stanovanje«. 23069-6

Nogavice trajne

po »Nimela« kopeli

NIMELA preprečuje spuščanje potej (zank) Din 30.—

NIMELA SAHOPRODAJA CELJE, poštni predal 2

Dobi se v drogerijah in trgovinah

Bančno kom. zavod

Aleksandrova cesta 40

Kupuje in prodaja **Valute vseh vrst**, tudi zlatnike

Vrednostne papirje **Hranilno knjižice**

Preskrbuje: **Inkase, Posojila, Naložbe kapitala**

Prodaja srečk državne razr. loterije

Selitev v Graz ali na Dunaj

Koncem februarja ali začetkom marca se nudi ugodna prilika za transport selitvenega blaga s specialnim avtomobilom za prevoz pohištva, doližine 10 m. Informacije pri »Merkur«, Maribor, Melfska cesta 12.

Aka

želite oglaševati, pokličite telefon:

25-67

Karol Kjuder

uradnik OUZD

nenadoma zapustil v četrtek, dne 20. februarja 1941, v 52 letu starosti. Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 22. febr., ob 16. uri na mestnem pokopališču.

Zalujoča žena Marica Kjuder, Armanda, hčerka in sin Karol.

Oddajte

MALE OGLASE

za sobotno-nedeljsko številko »Večernika« čimprej v tednu, najkasneje do **petka 17. zvečer**, ker so do tedaj oddani mali oglasi brez posebne pristojbine in zato cenejši, kakor v soboto do 9 ure dopoldan oddani.

»VEČERNIK«

Oglasni oddelk.